

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ · ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 23^{ον} | ΑΘΗΝΑΙ 1-15 ΜΑΪΟΥ 1909 | ΑΡΙΘΜΟΣ 967

Ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ ΚΑΙ ΤΟ ΙΑΤΡΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ εώρτασε και επανηγύρισε τὰς ἡμέρας αὐτὰς μίαν ωραίαν εορτὴν ζωῆς καὶ φωτός. Ἡ Ἀκαδημία, τὸ περίχρυσον αὐτὸ μαρμάρινον μέγαρον κρατεῖ ὡς γνωστὸν δεκάδας τῶρα ἔτη τὸν βασιλέα αὐτὸν τοῦ φωτός φυλακισμένον μέσα εἰς τοὺς τέσσαρας τοίχους τῆς μεγάλης αἰθούσης τῆς. Δὲν ἤρκεισεν εἰς τὸ θῦμα αὐτὸ τῆς προόδου τὸ μαρτύριον, εἰς τὸ ὅποιον τὸ εἶχε καταδικάσει ἡ ὄργη τοῦ πατρὸς τῶν θεῶν. Δὲν τοῦ ἤρκεσε τὸ καταφάγωμα τὸ ἀνηλεές τῶν ἐντοσθίων του ἀπὸ τὸν γύπα. Δὲν τοῦ ἤρκεσε τὸ σφικτοδέσιμον τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν του μετὰ τῆς ἀλυσίδος εἰς βράχον τὸ φοβερὸν τοῦ μαρτυρίου. Ἀλλὰ τοῦ ἐφύλατταν οἱ νεώτεροι Ἕλληνες ἄλλου εἶδους μαρτύριον. Νὰ τὸν ἀναζωντανεύσουν μέσα εἰς μίαν αἶθουσαν πολυτελεῆ καὶ περίχρυσον καὶ νὰ τοῦ ἀφαιρέσουν τὸ φῶς καὶ τὸν ἀέρα, πρᾶγμα τὸ ὅποιον δὲν τοῦ ἀφῆρσεν οὔτε τῶν θεῶν ἄλλοτε ἢ ἐκδικητικὴ μανία. Καὶ τὸν ἔβλεπα τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τοῦ κατὰ τῆς φυματιώσεως συνεδρίου μετὰ τὸν πυρσὸν στὸ χέρι, νὰ φαίνεται ὡς νὰ ζητῆ νὰ τρέξῃ πρὸς τὰ ἔξω, καὶ νὰ φωνάξῃ μετὰ τὴν δύναμιν τῶν φθισιῶντων τόσα τῶρα ἔτη μέσα ἐκεῖ πνευμόνων του. Φῶς, φῶς! Ἀφήσατε μετὰ νὰ ζήσω εἰς τὸ φῶς. ὅπως ἐφώνησεν ἄλλοτε ὁ Ὀσβάλδος τοῦ Ἴψεν εἰς τοὺς βρυκόλακας.

Δυστυχῶς τὸ φῶς αὐτὸ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς προόδου ποῦ εἶχεν ὄνειρευθῆ ὁ ἰδρυτὴς τῆς Ἀκαδημίας Σίνας, ὅτι θὰ ἐγέμιζε τὸ μαρμάρινον μέγαρον του, εἶναι φαίνεται τόσον ὀλίγον εἰς τὸν τόπον μας, ὥστε μόλις καὶ μετὰ βίας νὰ ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ γειτονικοῦ μεγάρου μετὰ τὸν ἀπλούστερον καὶ κλασικώτερον ρυθμὸν. Καὶ ἡ Ἀκαδημία μετὰ τὸν πομπῶδη τίτλον καὶ τὴν πομπωδεστέραν πολυτέλειαν τοῦ ξανθοῦ θεοῦ τῶν μουσῶν καὶ τῆς σοφῆς τῶν Ἀθηνῶν θεᾶς ὑψόνοται ἐκεῖ ὡς ἡρωϊκὴ διάψευσις τῶν ἐλπίδων τῶν ἀπλοϊκῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἐπίστευσαν εἰς τὸ φωτεινὸν προορισμὸν τῆς πατρίδος των.

Καὶ δὲν θὰ τὸν ἐπρόσχεα ἴσως καὶ ἐγὼ τὸν ἀτυχῆ αὐτὸν δεσμότην, ἂν μίαν ἐξαιρετικὴν στιγμήν δὲν εἴλκυε τὰ βλεμμα του τὴν προσοχὴν μου. Ἦτο ἀκριβῶς, ὅταν ἐτελείωσε τὴν ἱστορικὴν ἀφήγησιν τῆς ἐξελίξεως τῆς φυματιώσεως ἐν Ἑλλάδι ὁ κ. Πατρίκιος. Τὴν στιγμήν ἰδίως ποῦ ἐγκωμίαζε τὰς Εὐρωπαϊκὰς γυναῖκας διὰ τὸν ἀγῶνα, τὸν ὅποιον ἔχουν ἀναλάβει κατὰ τοῦ τρομεροῦ νοσήματος. Ὁ Προμηθεὺς τότε μοῦ ἐφάνη νὰ ἔβλεπε μετὰ συμπάθειαν πόνου συναδελφικὴν τὴν Α. Μεγαλειότητα τὴν Βασίλισσαν, τὴν κ. Σοφίαν Σχλήμαν μετὰ τὰς κυρίας τῆς καὶ τὰς κυρίας τοῦ Γμήματος Ὑγιεινῆς καὶ Νοσηλείας τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑλληνίδων.

Καὶ τὸ βλέμμα του ἐκεῖνο ἐφαίνετο ὡς νὰ τοὺς ἔδειχνε τὸ στήθος του τὸ καταματωμένον καὶ πληγωμένον ἀπὸ τὴν κακίαν τῶν θεῶν.

"Αν οί θεοί, αὐτοὶ οἱ καλοὶ καὶ ὠραῖοι καὶ γενναῖοι θεοὶ μας, ἐφαίνετο νὰ λέγη τὸ βλέμμα, ὑπῆρξαν τόσον κοκοί, ὥστε νὰ μὲ κατασπαράξουν διὰ τὸ καλὸν ποῦ ἔκαμα, τί περιμένετε ἀπὸ ἀνθρώπους ἐγωϊστάς, ποῦ δὲν βλέπουν παρὰ μονοὺν τὴν ἰδικήν των δοξάν ;

Ὁ κ. Πατρίκιος δὲν θὰ θυμώσῃ, πιστεύω, διὰ τὴν βαρεῖαν αὐτὴν λέξιν τοῦ συνηγόρου καὶ παρηγορητοῦ τῶν Ἑλληνίδων. Διότι ἂν ἤθελε νὰ βλέπῃ καλλίτερα καὶ νὰ ἔχῃ καὶ κάπως πιστοτέρην μνήμην καὶ περισσότερον πατριωτισμὸν ἀντὶ νὰ ἀναφέρῃ τὴν ἐπίσημον αὐτὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως, τί ἔκαμαν αἱ γυναῖκες τῆς Εὐρώπης κατὰ τῆς φυματιώσεως, θὰ ἀνέφερον ἀπλουστάτα καὶ φυσικὰ τί ἔκαμαν αἱ γυναῖκες τῆς πατρίδος του, ποῦ ἐκάθητο ἐκεῖ τρία βήματα μακρύτερα του. Καὶ εἶχε νὰ εἰπῇ, ἔστω καὶ μὲ δέκα λόγια μόνον τόσα πολλὰ καὶ ὠραῖα πράγματα, ὥστε καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ τὸν ζῆλον καὶ τὴν ἀμιλλαν τῶν γυναικῶν ὄλων νὰ κεντρίσῃ καὶ δίκαιος καὶ πατριωτικώτερος νὰ φανῇ.

Καὶ ἐπειδὴ δὲν τὰ εἶπεν ὁ κ. Πατρίκιος, τοῦ τὰ ἐνθυμίζω ἐγὼ, διὰ νὰ τὰ περιλάβῃ τοῦλάχιστον εἰς τὸν λόγον του ἄλλης ἡμέρας. Διότι ἄλλως θὰ φανῇ ὅτι δὲν ἔχει εἶδῃ τῆς κατὰ τῆς φυματιώσεως ἐργασίας, ὅπου ἔχει γίνεαι τόσα χρόνια τώρα εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐξαφνα, ὅταν ὠμιλοῦσε διὰ τὴν μέθοδον Καλμέτ, τὴν τόσον εὐεργετικὴν διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, θὰ εἶχε νὰ προσθέσῃ, ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ μέθοδος αὐτὴ ἐφηρμόσθη ἀπὸ τοῦ 1900 ἀπὸ τὸ τμήμα τῶν κυριῶν τῆς Ὑγιεινῆς τῆς Ἑνώσεως τῶν Ἑλληνίδων, τὸ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς ἰατροῦ δεσποινίδος Καλαποθάκη. Καὶ θὰ ἀνέφερον ἀριθμοὺς ἐπισήμους ἀπὸ τὰ δελτία τῆς ἀστυνομίας, τὰ ὅποια καθεκάστην ἀπεστέλλοντο εἰς τὸ γραφεῖον τῶν κυριῶν κατ' αἰτησίν των μὲ τὰ ὀνόματα τῶν ἀποθνησκόντων φυματιῶντων καὶ τὰς διευθύνσεις αὐτῶν. Ἴδου καὶ οἱ ἀριθμοί: 300—350 σπίτια κατ' ἔτος ἀπὸ τοῦ 1900 μέχρι τοῦ 1908. Ἀπολυμάνσεις δηλαδὴ οἰκιῶν, καθ' ἐκάστην μὲ τελειότατον μηχανήμα συστήματος Adnet διὰ φορμόλης καὶ ὑπὸ τὴν προσωπικὴν ἐπιβλέψιν τῶν κυριῶν. Β'. ἐντυποὶ προφυλακτικαὶ ὁδηγαὶ τῶν ὑγιῶν ἀνθρώπων, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἡ δεσποινὶς Καλαποθάκη εἶχε διανεῖμει καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἰατροὺς τοῦ Ἰατρικοῦ Συνοδρίου τοῦ 1901, κατὰ τὸ ὅποιον ὠμίλησε διὰ τὴν ἐργασίαν αὐτὴν τοῦ τμήματός της. γ'. Διαλέξεις πρὸς τὰς λαϊκὰς τάξεις. δ'. Ἀπολύμάνσεις ρουχισμοῦ κατὰ τὰ ὀκτώ αὐτὰ ἔτη διὰ τοῦ κλιβάνου τοῦ πολιτικοῦ νοσοκομείου, εὐγενῶς παραχωρηθέντος εἰς τὰς κυρίας, ε'. Παροχὴ

ἐνδυμάτων εἰς τοὺς πτωχοὺς πάσχοντας καὶ τὰς οἰκογενεῖας των καὶ γάλα καὶ κρέας καὶ φάρμακα διὰ τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος.

Δὲν εἶναι αὕτη ἡ μέθοδος Καλμέτ ; Ἴσως λείπει ἡ παραθαλάσσιος διαμονή. Ἀλλὰ δι' αὐτὴν πάλιν εἰς ἄλλην κλίμακα καὶ τάξιν ἐφρόντισεν ἄλλη μεγάλη φιλόανθρωπος, ἡ κ. Ἰφιγένεια Συγγροῦ. Ἐκεῖνη ὀφείρωσε τὸ ἐν Ὑρωπῶ κτήμά της διὰ φυματιῶντα ὀρφανὰ παιδιὰ, πολλὰ τῶν ὁποίων καὶ σώζονται.

Ὅταν ἔπειτα ὠμίλησε, διὰ τὴν γενναίαν δράσιν τῶν εὐρωπαϊῶν γυναικῶν, ἀποτεινόμενος παραινετικῶς καὶ προστατευτικῶς πρὸς τὰς κυρίας. ἤμποροῦσε νὰ δείξῃ μὲ μίαν μεγαλοπρεπῆ κίνησιν τῆς χειρὸς τὴν Βασιλισσαν ποῦ ἐκάθητο ἀκριβῶς ἀντίκρυ του. Καὶ νὰ εἰπῇ : ἰδού μία μεγάλη βασίλισσα, ἡ ὅποια μᾶς ἐπρόλαβε, κύριοι σύνοδροι, διὰ τῶν ἐράνων της καὶ τῶν καταρτιζομένων σχεδίων οἰκοδομῆς τελείου σανατορίου. Στρεφόμενος ὕστερα ὀλίγον δεξιότερα, πρὸς τὸ μέρος, ποῦ εἶχε στρέψῃ τὰ νῶτα, ἐφ' ὅσον ὠμίλει διὰ τὴν ἐπιστήμην, θὰ εἶδεν κινε τὴν κ. Σοφίαν Σχλήμαν καὶ θὰ ἔλεγε :

Ἴδου, κύριοι, ἄλλη μία ἡρώϊς τοῦ ἀγῶνος κατὰ τῶν φυματιῶντων. Ἡ πρώτη εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅπου ἔκτισε σανατόριον ἀρχικῶς μὲ ἰδικὰ της κεφάλαια, καὶ ἡ ὅποια μὲ τὰς ἐπιλέκτους κυρίας ποῦ τὴν περιστοιχίζου ἐργάζεται τοσα τώρα ἔτη διὰ τὴν πρόοδον αὐτοῦ. Καὶ σὰς προτείνω, Ὑψηλότατε καὶ κύριοι σύνοδροι, νὰ παραχωρήσωμεν ὅλας τὰς προεδρείας καὶ τιμητικὰς θέσεις τοῦ Συνοδρίου μας εἰς τὴν Βασίλισσαν μας καὶ τὰς εὐγενεῖς αὐτὰς Ἑλληνίδας, ποῦ δὲν ἐφοβήθησαν τὸ μῶλυσμα καὶ δὲν ἐφείσθησαν κόπων καὶ φροντίδων καὶ θυσιῶν διὰ νὰ μᾶς ἀνοίξουν τὸν δρόμον καὶ νὰ διευκολύνουν καὶ ἐνισχύσουν τὰς κατὰ τῶν φυματιῶντων ἐν τῷ μέλλοντι ἐνεργείας μας.

K. HAPPEN

WER ZUM ERSTEN MALE LIEBT

Ὅποιος πρωταγαπᾷ, εἶνε θεός,
καὶ ὡς ἀγαπᾷ ἀπελπισμένους·
ὅποιος ἀνέλπιστα ξαναγαπᾷ,
εἶνε τρελλός, . . . εἶνε δεμονισμένος!

Τέτοιος τρελλός ἐγώ, ξαναγαπῶ,
χωρὶς ἀγάπην νὰ προσμένω.

Ἡλιος, φαγγάρι, ἄστρα μὲ γελοῦν, . . .

Κ' ἐγὼ γελῶ μαζὶ τους.— καὶ πεθαίνω.

Ἀπὸ τὰ τραγούδια τοῦ Χαίνε, μεταφρ. κ. Ἄγγ. Βλάχου.

ΤΟ ΑΥΘΟΡΜΗΤΟΝ ΕΝ Τῇ ΤΕΧΝῃ

Ξ ΠΙΚΡΑΤΕΙ συνήθως ἡ ἰδέα ὅτι ἡ θέλησις ἀποτελεῖ τὴν σπουδαιότατην ἐνεργεῖαν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Ἄνευ αὐτῆς ὁ ἀνθρώπινος βίος θὰ καθίστατο διὰ μιᾶς κάτι τι νεκρὸν καὶ φασματώδες. Ἀφαιρέσατε ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὸ μυστηριώδες θέλητρον τῆς κλίσεως, τὴν πυρετώδη δύναμιν τῆς προσπαθείας, τὴν τόλμην τῆς ἀποφάσεως καὶ τότε τί θὰ μείνῃ; Βεβαίως οὐδὲν τὸ ἐνδιαφέρον. Καὶ ὅμως ὑπάρχει μία σφαῖρα ἐν τῇ ὅποιᾳ ἡ θέλησις, ὅχι μόνον χάνει ὀλόκληρον αὐτῆς τὴν σπουδαιότητα, ἀλλὰ φαίνεται κάτι τι μηδαμῶν καὶ γελοῖον. Ἐπὶ τοῦ πεδίου τούτου ἡ προσπάθεια γίνεται μάλιστα ἀφορμὴ νὰ ναυαγήσῃ τελείως τὸ ἀποτέλεσμα. Ἡ σφαῖρα αὕτη εἶνε ἡ τῆς διανοητικῆς παραγωγῆς καὶ δημιουργίας.

Ἡ διανοητικὴ δημιουργικότης διαφεύγει τελείως τὴν θέλησιν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐδῶ κάθετι τὸ ὅποιον γίνεται μὲ προσπάθειαν καὶ ἐξελιττηδὲς φαίνεται βεβιασμένον καὶ ἀποτυγχάνει. Ὅλοι οἱ μεγάλοι καλλιτεχνικοὶ δημιουργοὶ συμφωνοῦν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, ὅτι ἀφ' ἧς στιγμῆς τὸ δράμα, τὸ ποίημα ἢ τὸ βιβλίον ἐξέρχεται ἐκ τῶν χειρῶν των εἶνε δι' αὐτοὺς μυστήριον ἐντελῶς καὶ ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἐπήλθεν ἡ ἔμπνευσις καὶ ὁ τρόπος καθ' ὃν ἐγένεεν ἡ ἐκτέλεσις ταύτης. Τὴν χεῖρα τοῦ καλλιτέχνου εἰς τοιαύτας στιγμὰς ὁδηγεῖ μία δύναμις μυστηριώδης, τῆς ὁποίας αὐτὸς δὲν ἔχει συνειδησιν καὶ τὴν ὅποιαν προπάντων δὲν ἔχει εἰς τὴν ἐξουσίαν του. Ὅταν ἡ δύναμις αὕτη τὸν ἐγκαταλείπει ἡ δημιουργικότης τοῦ εἶνε ἀδύνατος. Ὅσον περισσότερον προσπαθεῖ νὰ ἐκβιάσῃ τὸν ἑαυτὸν του καὶ νὰ γράψῃ τόσον περισσότερον τὸν ἐγκαταλείπει ἡ ἔμπνευσις. Τοῦναντίον πάλιν ἡ ἔμπνευσις ἔρχεται εἰς ἄλλας στιγμὰς, κατὰ τὰς ὁποίας δὲν τὴν περιμένει διόλου, τὴν νύκτα, εἰς τὸν περίπατον, εἰς τὴν συναυλίαν.

Τὸ αὐθόρμητον αὐτὸ τῆς καλλιτεχνικῆς παραγωγῆς παρετηρήθη ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἀκόμη.

Οἱ λαοὶ ἐν τῇ πρωτογενεῖ αὐτῶν καταστάσει ἐθεώρουν τοὺς ποιητὰς ὡς ὄντα ἐξαιρετικά, διὰ τοῦ στόματος τῶν ὁποίων ὠμίλει κάποιος μυστηριώδης θεός. Ἐφαίνετο ὅλως διόλου παράδοξον πῶς ἡ φαντασία ἐνὸς ἀνθρώπου ἤμποροῦσε νὰ παραγάγῃ ἕνα κόσμον φανταστικὸν προσώπων καὶ γεγονότων, ὁ ὁποῖος ἐλάχιστα διέφερε τοῦ πραγματικοῦ. Vates ἐκάλουν οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς ποιητὰς καὶ διὰ τῆς αὐτῆς λέξεως ἐδήλουν καὶ τοὺς προφήτας, τὸ ὅποιον σημαίνει ὅτι ἐνόμιζον

ὅτι ἡ αὐτὴ δύναμις ὠμίλει διὰ τοῦ στόματος καὶ τῶν μὲν καὶ τῶν δέ.

Εἰς ἕνα ἀπὸ τοὺς μικροὺς διαλόγους τοῦ Πλάτωνος, εἰς τὸν Ἴωνα, ὁ Σωκράτης ἐρωτᾷ τὸν ῥαψωδὸν Ἴωνα πῶς ἤμπορεῖ νὰ ὀμιλῇ τόσον ὠραῖα περὶ τοῦ Ὀμήρου καὶ ὁ Ἴων ἀπαντᾷ ὅτι καὶ αὐτὸς δὲν γνωρίζει, ἀλλ' ἐνῶ, προκειμένου περὶ τῶν ἄλλων ποιητῶν δὲν εἶνε οὔτε εὐγλωττος οὔτε ἐμπνευσμένος, προκειμένου περὶ τοῦ Ὀμήρου τοῦ ἔρχεται χεῖμαρρος ἰδεῶν καὶ εὐγλωττίας χωρὶς καὶ αὐτὸς νὰ εἰξεύρῃ πῶς.

Εἶνε γνωστὸν ὅτι ὁ Πλάτων δὲν ἐχῶνευε τοὺς ποιητὰς. Ὁ μέγας φιλόσοφος, ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ ὁ ἴδιος τόσον πολὺ ποιητὴς ἐξάγει ἀστεφάνωτον τὸν Ὀμηρον ἐκ τῆς Πολιτείας. Πρέπει λοιπὸν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι καὶ ἐδῶ ἡ εἰκὼν δὲν εἶνε γραμμένη ἐπὶ τὸ κολακευτικώτερον διὰ τοὺς ποιητὰς. Τὸν Ἴωνα ὀφείλομεν νὰ φαντασθῶμεν ὡς ἕνα ἀφελῆ ποιητὴν τῆς περιστάσεως, ὁ ὁποῖος συχνὰ θὰ ἐβυθίζετο εἰς ἐκστατικούς θαυμασμοὺς πρὸ τοῦ κάλλους τῆς Ὀμηρικῆς ποιήσεως καὶ ὡσάκις ἐπρόκειτο νὰ ἀπαγγεῖλῃ μίαν ῥαψωδίαν, τότε προοιμιαστικῶς ἔπλεκε τὸ ἐγκώμιον τοῦ μεγάλου ποιητοῦ.

Ὁ Σωκράτης τοῦ λέγει ἀπεριφράστως, ὅτι αὐτὸς μὲν δὲν εἰξεύρει τί τοῦ γίνεται, — κούφον γὰρ χρῆμα ὁ ποιητὴς καὶ πτηνὸν καὶ ἱερὸν, ἀλλὰ τὸ δαιμόνιον ὀμιλεῖ δι' αὐτοῦ καὶ τὸν ἀναγκάζει νὰ λέγῃ ὅσα λέγει.

Ἡ ἰδέα αὕτη περὶ τοῦ ποιητικοῦ δαιμονίου, δηλ. περὶ μιᾶς μυστηριώδους δυνάμεως, ἡ ὁποία ὀμιλεῖ διὰ τοῦ στόματος τοῦ ποιητοῦ ἔφθασε καὶ μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Εἶνε γνωστὸν ὅτι ἡ γαλλικὴ λέξις *génie*, ἡ ὁποία ἐκφράζει τὴν μεγαλοφυῖαν σημαίνει καὶ τὸ προστατευτικὸν ἢ τὸ κακοποιὸν πνεῦμα. Ἐνισχύεται δὲ ἔτι μᾶλλον ἡ ἰδέα αὕτη περὶ μιᾶς ἀνωτέρας δυνάμεως, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ὁποίας διατελοῦσιν οἱ ποιηταί, καὶ ὑπὸ τῶν ἰδιοτροπιῶν τῆς καλλιτεχνικῆς ἐμπνεύσεως περὶ τῶν ὁποίων ὠμίλησαμεν ἀνωτέρω.

Ὁ Γκαίτε διηγείται εἰς τὴν αὐτοβιογραφίαν του ὅτι κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς νεότητός του ἡ ἔμπνευσις τοῦ ἤρχετο τὴν νύκτα, καὶ τότε ἐγειρόμενος ἀποτόμος ἐκ τῆς κλίνης, ὄρθιος ἐπὶ τοῦ γραφείου του, εἰς τὸ σκότος, ὡς ὑπνοβάτης, ἔγραφε τοὺς στίχους, χωρὶς νὰ τολμήσῃ οὔτε νὰ κινήσῃ τὸ φύλλον τοῦ χάρτου, μὲ μολύβι διὰ νὰ μὴ τὸν ἐξυπνήσῃ τὸ τρίξιμον τῆς πέννας ἀπὸ τὴν ὑπνοβατικὴν κατάστασιν καὶ χάσῃ τὴν ἔμπνευσιν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτέλεσιν ὁ Wagner, ὁ ὁποῖος ἦτο τόσον ἔξοχος κριτικὸς ὅσον καὶ μουσικὸς γράφει τὰ ἐξῆς ἐν τῇ Μουσικῇ τοῦ μέλ- λουτος :

Η ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΕΛΠΙΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

ἥτις ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς φθινοπώρου ἀνέρχεται εἰς τὴν «Ὀπερα Κωμικ» τῶν Παρισίων, εἰς τὴν ὁποίαν διωρίσθη ἀπὸ τοῦδε ὑψίφωνος.

« Ἡ δημιουργικὴ ἔμπνευσις εἰς τὸν καλλιτέχνην εἶνε ὅλως διόλου ἀθόρμητος καὶ ἐξ ἐνστικτοῦ, καὶ ὅταν ἀκομῆ θὰ θελήσῃ νὰ δώσῃ μίαν καλλιτεχνικὴν μορφήν εἰς τὴν ἰδέαν του, δὲν θὰ τὸν ὀδηγήσῃ εἰς τὴν ἐκλογὴν αὐτῆς ἢ σκέψις ἀλλὰ μᾶλλον μίᾳ ἀθόρμητος ὤθησις »

Τὴν ἀθόρμητον αὐτὴν ὤθησιν, περὶ ἧς λέγει ὁ Wagner δίδει μίᾳ ζωρᾷ ἐξωτερικῇ ἐντύπωσις, πολλάκις ὅλως διόλου ἀσχετος πρὸς τὸν καλλιτέχνην καὶ τὸ ἐπερχόμενον ἀποτέλεσμα.

Ἐνα γαλάζιο κουτὶ χρυσοποικιλτον ἐνέπνευσεν εἰς τὸν Delibes τὴν ἰνδικὴν ὑπόθεσιν τῆς *Lacmé*.

Τὸ τραγοῦδι τῆς φλογέρας ἐνὸς βοσκοῦ τὸ ὅποιον ἤκουσεν ἓνα βράδυ εἰς μίαν ἐξοχὴν τῆς Ρώμης, ἐνέπνευσεν εἰς τὸν Massenet τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Μαρίαν τὴν Μαγδαληνὴν.

Ἐνας κίτρινος σοφᾶς ἔδωκε τὴν ἰδέαν εἰς τὸν ζωγράφον *Francois Mosso* διὰ τὴν εἰκόνα ἢ ὁποία εἶνε γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα ἢ Γυναῖκα τοῦ Κλαυδίου καὶ ἢ ὁποία τὸν ἐδόξασε.

Ἄλλ' ὅσον μυστηριώδης καὶ ἄν φαίνεται καὶ ὁ ἀπότομος τρόπος, καθ' ὃν ἔρχεται ἡ ἔμπνευσις καὶ ὁ ἀσυνείδητος καὶ ὑπνοβατικὸς τρόπος καθ' ὃν γίνεται ἡ ἐκτέλεσις, δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι οἱ ποιηταὶ καὶ ἐν γένει οἱ καλλι-

τέχνην διατελοῦν ὑπὸ τὸ κράτος μιᾶς ἀνωτέρας δυνάμεως. Διότι τότε θὰ ἔπρεπε νὰ παραδεχθῶμεν ἐν θαῦμα καὶ θαῦμα βεβαίως ἢ ἐπιστήμη δὲν δύναται νὰ παραδεχθῇ. Ὁ Θεὸς ἐπρόικισε καὶ τοὺς ποιητὰς, ὅπως καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους μὲ διανοητικὰς ἰδιότητας ἴσως λεπτοτέρας ἢ ἀνωτέρας, ἀλλ' ὄχι ὑπερφυσικὰς καὶ ἀνεξηγήτους, διότι αὐτὸ θὰ ἦτο ὅλως διόλου παράλογον. Πρέπει λοιπὸν καὶ διὰ τὴν καλλιτεχνικὴν δημιουργίαν ὅπως καὶ διὰ πᾶσαν ἄλλην ψυχολογικὴν λειτουργίαν νὰ ὑπάρχῃ μίᾳ ἐξήγησις.

Τὸν καλλιτέχνην διακρίνει ἡ δύναμις νὰ προσηλωταὶ ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν παρατήρησιν τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου. Εἰς τὴν παρατήρησιν ταύτην λησμονεῖ τελείως τὸ ἀτομικὸν ἐγώ, συμφέροντα, πόθους, κλίσεις, αἰσθήματα. Καὶ ὄχι μόνον λησμονεῖ τελείως τὸν ἑαυτὸν του, ἀλλὰ καὶ μεταφέρεται διὰ τῆς φαντασίας εἰς τὴν κατάστασιν τῶν προσώπων καὶ τῶν πραγμάτων, τὰ ὅποια παρατηρεῖ, αἰσθάνεται μέσα εἰς τὴν ψυχὴν τῶν ἄλλων κατὰ τὸν ὀρισμὸν τοῦ Herder. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς τοιαύτης ἰδιότητος εἶνε ἡ μεγάλη ζωρότης τῆς ἐντυπώσεως. Τοιαύτη ζωρότης ὥστε αἱ εἰκόνες μέσα εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ποιητοῦ, ἀντὶ νὰ εἶνε ἀσθενέστεραι τῆς πραγματικότητος, ὅπως συμβαίνει εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, τούναντίον εἶνε πολὺ ζωρότεραι αὐτῆς. Ἐν τῇ κανονικῇ καταστάσει ὅμως, πρὶν συνδεθῶν εἰς ἓνα καλλιτεχνικὸν σύνολον αἱ εἰκόνες αὐταὶ μένουσιν λησμονημέναι καὶ νεκραὶ, μὴ αἰσθηταὶ οὔτε εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον τὸν καλλιτέχνην, μέσα εἰς τὸ σκοτεινὸν βάθος τῆς ψυχῆς, τὸ ὅποιον κατὰ μίαν ἐπικρατήσασαν συνήθειαν καλεῖται ἀσυνείδητον ἀλλὰ τὸ ὅποιον τὸ θὰ ἦτο ἴσως καλλίτερον νὰ λέγηται κοιμωμένη συνείδησις.

Αἱ εἰκόνες αὐταὶ μένουσιν ὡς εἶπομεν σποραδικαὶ, σκοτειναὶ εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς. Ἐὰν θελήσῃ ὁ ἴδιος ἐκουσίως νὰ δώσῃ εἰς αὐτὰς τὴν προσήκουσαν δύναμιν καὶ τὴν ζωρότητα, τοῦτο θὰ εἶνε ἐντελῶς ἀδύνατον εἰς αὐτόν. Ἀπεναντίας ὅσῳ περισσότερο προσπαθεῖ νὰ ἀνακαλέσῃ τὰς εἰκόνας αὐτὰς καὶ νὰ τὰς συνδέσῃ τόσῳ μᾶλλον θὰ ἐλαττοῦται ἡ ζωρότης των.

Ἄλλ' αἴφνης ἐνῶ εὐρίσκεται εἰς μίαν κατάστασιν ψυχικῆς ἠρεμίας καὶ διαυγείας πνευματικῆς ἔρχεται μίᾳ ἐξωτερικῇ ἐντύπωσις πολὺ ζωρᾷ, ἢ ὁποία φέρει μεγάλην συγκίνησιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ καλλιτέχνη. Τότε ἡ ἐντύπωσις αὕτη θὰ εἶνε διὰ τὴν ψυχὴν τοῦ ποιητοῦ ὅτι ἡ σάλπιγξ τοῦ ἀγγέλου τῆς ἀποκαλύψεως διὰ τοὺς νεκροὺς τοὺς κοιμωμένους ἐν τῷ τάφῳ. Αἱ εἰκόνες, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἕως τότε σκοτειναὶ λαμβάνουσι ἀμέσως ζωὴν καὶ χρῶμα, συνδέονται

πρὸς ἀλλήλας κατὰ τοὺς νομούς τῆς συγγενείας καὶ τῆς ὁμοιότητος, ἐμφανίζονται ὡς πρόσωπα, ὡς γεγονότα, ὡς αἰσθήματα καὶ τὸ καλλιτεχνικὸν ἔργον ἀναπτύσσεται μέσα εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ δημιουργοῦ.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἡ ἐξωτερικὴ ζωρᾷ ἐντύπωσις, ἢ συγκίνησις καὶ ὑπὸ τὸ κοινὸν ὄρον ἢ ἔμπνευσις ἔρχεται εἰς τὴν ψυχὴν, αἱ εἰκόνες λαμβάνουσι τοιαύτην ζωρότητα ὥστε ἡ χεὶρ τοῦ καλλιτέχνη ἀναγκάζεται ἀσυνειδήτως νὰ τὰς ἐκφράσῃ ἐπάνω εἰς τὸ χαρτὶ κατὰ λογικὴν σειράν. Ἡ χεὶρ εἰς μίαν τοιαύτην περίστασιν δὲν εἶνε παρὰ τὸ τυφλὸν ὄργανον τῆς ψυχῆς. Αἱ εἰκόνες τότε διέρχονται πρὸ τῆς φαντασίας τοῦ καλλιτέχνη τόσον ζωρᾷ, ὥστε ὀλίγον διαφέρουσι τῆς πραγματικότητος. Πρέπει νὰ φαντασθῶμεν ὅτι εἰς μίαν τοιαύτην περίστασιν ἡ ψυχὴ τοῦ καλλιτέχνη εὐρίσκεται εἰς μίαν κατάστασιν ὁμοίαν περίπου μὲ τὰ ἰδικὰ μας ὄνειρα, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ καλλιτέχνης βλέπει μορφὰς ζώσας κινουμένας πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του. Διὰ τὸν Flaubert, τὸν περίφημον συγγραφέα τῆς *Salambo*, λέγουσιν ὅτι εἶχε τόσον μεγάλην τὴν δύναμιν τῆς ἀναπαραστατικότητος (*intuition*) ὥστε ἠσθάνετο τὰ ἀρώματα καὶ ἤκουε τοὺς ἤχους, ἐνῶ περιέγραφε. Καὶ εἶνε ὅλως διόλου φυσικὸν νὰ μὴ δύναται ὁ καλλιτέχνης νὰ δώσῃ λογον περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν αἱ σποραδικαὶ εἰκόνες συνεδέθησαν εἰς ἓν ὅλον, διότι ἡ σύνδεσις αὕτη γίνεται ἀστραπηδῶν ἕνεκα τῆς ζωροτητος τῆς ἐξωτερικῆς ἐντυπώσεως. Ὅπως ἐὰν χαράξῃ τις ἐπάνω εἰς ἓνα μετάλλινον πίνακα, διὰ νὰ δαμεισθῶ ἓνα παράδειγμα ἐκ τῆς φυσικῆς, διαφορῶν γραμμὰς ἀφανεῖς καὶ χωρισμένας ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἐὰν φωτίσῃ δι' ἡλεκτρισμοῦ τὸν πίννακα, αἱ γραμμαὶ αὐταὶ συνδέονται αἴφνης εἰς μίαν ἀρμονικὴν καὶ φωτεινὴν εἰκόνα, ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς τοῦ καλλιτέχνη ἡ ἐξωτερικὴ ἐντύπωσις ἐνεργεῖ ὅπως τὸ φωτεινὸν ρεῦμα, δίδει φῶς εἰς τὰς εἰκόνας, αἱ ὁποῖαι ἕως τότε ἦσαν νεκραὶ καὶ λησμονημέναι καὶ ἐνώνει αὐτὰς εἰς ἓν ἀρμονικὸν ὅλον. Τὸ τραγοῦδι τοῦ βοσκοῦ διὰ τὸν Massenet, τὸ γαλάζιο κουτὶ διὰ τὸν Delibes εἶνε ὅτι τὸ φωτεινὸν ρεῦμα διὰ τὴν εἰκόνα. Αὕτη ἢ πίεσις τοῦ κροταφικοῦ λοβοῦ ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου δύναται νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ νὰ φέρῃ τὴν ἔμπνευσιν κατὰ τὴν νύκτα ὅπως εἶδομεν εἰς τὸ παράδειγμα τοῦ Γκαίτε.

Ἄλλὰ καὶ μίᾳ μεταβολῇ τῆς ἀτμοσφαιρας ἢ μίᾳ ἀοριστος συγκίνησις δύναται νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ νὰ προκαλέσῃ τὴν ἔμπνευσιν.

Ὅλαι αὐταὶ αἱ περιπτώσεις αἱ ὁποῖαι τόσον ὀλίγον ὁμοιάζουν πρὸς ἀλλήλας, ἔχουσι τὸ γενι-

κόν γνώρισμα ὅτι ὄλαι εἶνε αὐθορμητον, ὄλαι τελείως ἀνεξάρτητοι ἀπὸ τὴν προσωπικὴν θέλησιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ διαφεύγουν ἐξ ἴσου τὴν προσπάθειαν νὰ προκαλέσῃ τις αὐτὰς διότι ὄλαι ὀφείλονται εἰς τὴν προέλευσιν μιᾶς ἰσχυρᾶς ἐξωτερικῆς ἐντυπώσεως κατὰ μίαν στιγμὴν ἐξαιρετικῆς διαυγείας πνεύματος.

Εἶνε ἐντελῶς ἀνεξάρτητον καὶ ἀπὸ τὰς ὑλικὰς συνθήκας τῆς ζωῆς, εἶτε εὐνοϊκὰς εἶτε ἐχθρικὰς. Ὁ Balzac ἔγραψεν ὀλοκληρον τὴν ἀνθρωπίνην κωμῶδιαν κυμαινομενος μεταξὺ τῶν φοβερωτάτων οικονομικῶν δυσχερειῶν. Ὁ Schiller ὡσαύτως ἔγραφε ἐν τῷ μέσῳ πολλάκις φοβερωτάτων περιπετειῶν, αἱ ὁποῖαι ὅμως δὲν ἠδύναντο νὰ θολώσουν τὴν διαύγειαν καὶ τὴν ἀρμονίαν τῆς ἐμπνεύσεως.

ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΛΑΔΑΜΙΑΔΟΥ

Ο ΜΙΣΤΡΑΛ ΚΑΙ Η "ΜΙΡΕΪΓ",

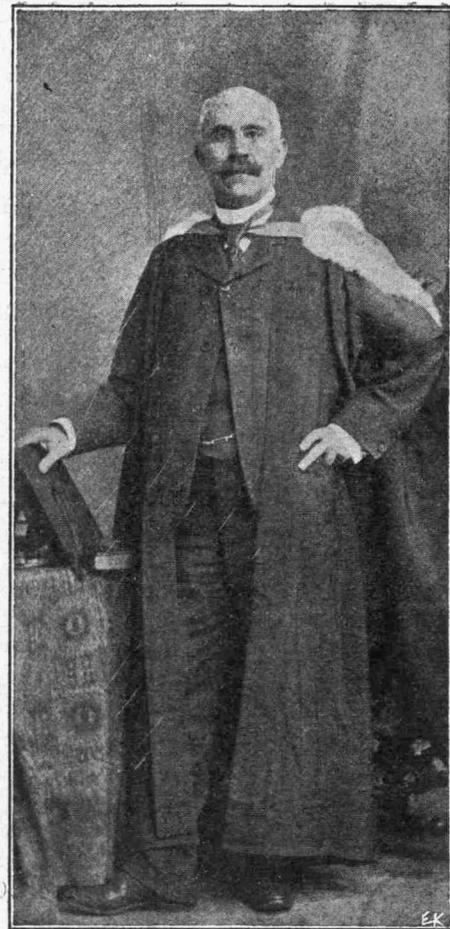
Ὁ καθ' ἡμᾶς αἰὼν, ἡ Γαλλία ἰδιαίτερος καὶ ἰδιαιτάτα ἡ Προβηγγία, ἐορτάζει ἀπὸ τῆς 15 (28) Μαΐου μέχρι τῆς 18 (31) Μαΐου τὴν πεντηκονταετηρίδα τοῦ μεγάλου ποιητοῦ Φρειδερίκου Μιστράλ, ἐσχάτως στεφθέντος καὶ διὰ τοῦ παγκοσμίου βραβείου Νόμπελ.

Θὰ ἦτο προβληματικὴ διὰ τὸν σύγχρονον ἐλληνοισμὸν χρονικογραφία, ἐὰν ἀπεπειρώμην ἀπὸ τῆς στήλης τούτης νὰ ἐξηγήσω τί ἐστὶ Μιστράλ καὶ μὲ ποίους παλμοὺς ἐχαιρέτισεν ἐκάστοτε ἡ εὐγενὴς καρδίκα τοῦ τὴν προΐουσαν ἀναγέννησιν τῆς φυλῆς ἡμῶν, ἡ ὁποία μετ' ὄλα τὰ καταβαλλόμενα ἐμπόδια ἐκ μέρους τῶν ἀνικάνων προΐσταμένων αὐτῆς, ἐξέκλουθεὶ νὰ ἐξελισσεται διὰ τῶν ἰδίων δυνάμεων τῆς εἰς βαθμὸν ἀντάξιον ἐνὸς ἡμῶν τοῦ Μιστράλ.

Ὁ Μιστράλ εἶνε ὁ κατ' ἐξοχὴν λάτρης τῆς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας Ἑλλάδος προσελθὼν καὶ κατ' αὐτὴν τὴν πολεμικὴν ἀτυχίαν τῆς τοῦ 97 εὐγενὴς παρήγορος δι' ὠραίων στροφῶν, γεμάτων ἀπὸ στοργὴν ἀδελφοῦ πρὸς ἀδελφοὺς καὶ τέκνου πρὸς μητέρα.

Σήμερον ὁ Φρειδερίκος Μιστράλ διὰ τοῦ πεντηκοστοῦ ἰωβιλαίου τῆς «Μιρέϊγ» προκαλεῖ τὴν προσοχὴν ὄλου τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν λαῶν, πρὸς τοὺς ὁποίους δὲν ἔχει στρέψει μέχρι τοῦδε τὸ βλέμμα.

Ἡ εὐκαιρία αὕτη εἶνε κατ' ἐξοχὴν πολύτιμος διὰ τὴν Ἑλλάδα, ὁ δὲ ὑπὸ τοῦ «Παρνασσῶ» διοργανωθεὶς φιλολογικὸς πανηγυρισμὸς ἐπροκάλεσε τὴν γενικὴν ἐκδήλωσιν εὐγνωμοσύνης διὰ τὸν ποιητὴν.

Δ. ΓΙΑΝΝΑΠΟΥ

(Ὁ διαπρεπὴς Κρητικὸς φιλόλογος, ὅστις ἀπεβίωσεν αἰφνιδίως ἐντὸς τοῦ ὑπερωκεανίου ἀτμοπλοίου «Μάντζεστερ», μεταβαίνων εἰς Νέαν Ὑόρκην.

Ἐξ ἀτομικῆς εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν φιλίαν, δι' ἧς μετ' ὄλας ὁ μέγας ποιητὴς, ἔσχον τὴν ἐμπνευσιν ν' ἀποστείλω πρὸς αὐτὸν ἐλληνοιστὶ καὶ γαλλιστὶ τὴν δημοσιευθεῖσαν εἰς τὰς «Ἀθήνας» Ὁδὴν μου, συνοδευομένην ἀπὸ ἑνα στέφανον δάφνης, τὴν ὁποῖαν ἔκοψα ἀπὸ τὰς ὄχθας τοῦ Ἰλισσοῦ.

Ἐνθουσιασμένος ἐκ τῆς ἀπροόπτου ταύτης ἀποστολῆς ὁ δαφνοστεφὴς πρεσβύτερος μου ἀπέστειλε τὴν κάτωθι θαυμασίαν ἐπιστολήν.

«Ἀγαπητέ μου ποιητά,

Ἐλαβον μετὰ τόσης εὐχαριστήσεως, ὅσον καὶ εὐαρέστου ἐκπλήξεως τὸν χαριτωμένον ἀπὸ ροδόδαφνας στέφανον, τὰς ὁποίας ἐδρέψατε μετὰ τῆς κυρίας σας εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Ἰλισσοῦ.

«Διὰ τὸν ταπεινὸν ἐμὲ μαθητὴν τοῦ μεγάλου Ὀμήρου—ὅπως πρὸ πεντήκοντα ἐτῶν εἶπον ἐν

τῇ ἐπικλήσει τοῦ ποιήματός μου «ἡ Μιρέϊγ» — ἡ ἑλληνικὴ δάφνη, ἡ ὁποία ἔρχεται ὅπως στέψη τὴν πεντηκονταετηρίδα τῆς ἡρώδους μου, «εἶνε ἡ ἰδωδεστέρα ἀμοιβὴ ὀλοκληροῦ τοῦ ποιητικοῦ μου ἔργου».

«Καὶ ἡ ὑπέροχος ὦδή, τὴν ὁποῖαν μοῦ ἀφιερώνετε ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ εἶνε ἡ φωνὴ τοῦ Δάφνιδος, ἀναγεννωμένη καὶ ψάλλουσα ἐν τῇ ἀπολλωνεῖῳ δάφνῃ!

«Δόξα αἰωνία εἰς τὴν Ἑλλάδα σας, ἀθάνατον τροφὸν πάσης ἀληθοῦς καλλονῆς!

«Εἰς τὸ ἀρχαῖον θέατρον τῆς Ὀράγγης χειροκροτεῖ κατ' ἕκαστον ἔτος ἡ Προβηγγία τὸν Αἰσχύλον, τὸν Σοφοκλέα καὶ τὸν Εὐριπίδην. Αἱ δὲ Ἀθῆναι διὰ τῆς τιμῆς τὴν ὁποῖαν παρέχουν εἰς τὴν Προβηγγίαν ὁ Σύλλογος Παρνασσὸς καθὼς καὶ ἡ ἐγγραφή, ἡ βασιλικὴ ἐγγραφή τῆς πριγκιπίσσης Μαρίας διὰ τὸ ἄγαλμα τοῦ Μιστράλ, — αἱ Ἀθῆναι ἀναγνωρίζουν, ὅτι ἡ Ἑλαία ἀμυγδαλεῖα καὶ ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς Μασσαλίας ὑπὸ τὰ μευδιάματα τῆς Ἀθηνᾶς!

«Ἀγαπητέ ποιητά καὶ φίλε, δεχθῆτε τὴν ἐκρηκσιν τῆς ζωηροτέρας μου εὐγνωμοσύνης.

Φρειδερίκος Μιστράλ

Μαγιάνς (Προβηγγίας) 1 Μαΐου 1909.

Ἐκτὸς τῆς ἀνωτέρω θαυμασίης ἐπιστολῆς, ὁ μέγας ποιητὴς μετ' ἀπέστειλε μετ' ὀλίγης ἡμέρας πανηγυρικὸν φυλλάδιον τῶν ἐορτῶν, εἰς τὸ ὁποῖον περιλαμβάνεται ἡ βιογραφία του, πῶς ἐγράφη ἡ «Μιρέϊγ», πῶς ἐγνωρίσθη μετὰ τὸν μουσουργὸν Γκουνώ, αἱ ἀνταλλαγεῖσαι ἐπιστολαὶ μεταξὺ ποιητοῦ καὶ συνθέτου τὰς ὁποίας δημοσιεύω κατωτέρω.

Γ. Γ'. Τὸ πρόγραμμα τῶν ἐν Προβηγγίᾳ ἐορτῶν: Παρασκευὴ 28 Μαΐου. Λαμπαδηδρομία τῇ συμπράξει τῆς μουσικῆς τοῦ Που συντάγματος τῶν Οὐσάρων καὶ ὄλων τῶν μουσικῶν τῆς πόλεως.

Σάββατον 29 Μαΐου. Τὴν 10ην π. μ. ἐγκαινία τοῦ Ἀρλεζιανοῦ Μουσείου.

Τὴν 2αν μ. μ. στρατιωτικὴ παρέλασις ἀνὰ τὴν πόλιν, μετ' ὄλας τὰς μουσικὰς τῆς πόλεως.

Τὴν 3ην μ. μ. χορὸς Farandoles (παρεμφερὴς πρὸς τὸν πυρρῦχιον), ἐκτελούμενος παρὰ τῶν χορευτῶν κροτουμένων ἐκ τῶν χειρῶν.

Τὴν 5ην μ. μ. ἵπποδρομία.

Τὴν 10ην μ. μ. χορὸς Μιρέϊγ εἰς τὸ θέατρον «Les Folies Arlésiennes».

Κυριακὴ 30 Μαΐου. Τὴν 10ην π. μ. Ἀποκλυπτῆρις τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Φρειδερίκου Μιστράλ.

Τὴν 3ην μ. μ. Συνέδριον τῶν «ἐτκιριῶν τῶν σφῶν» τῆς Προβηγγίας.

Τὴν 4ην μ. μ. ἡ «Μιρέϊγ» μελόδραμα εἰς 4 πράξεις κατὰ τὸ ποίημα τοῦ Μιστράλ, στίχοι τοῦ Carré καὶ μουσικὴ Gounod.

Τὴν 9ην μ. μ. Δημόσιος χορὸς εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Δημοκρατίας καὶ εἰς τὸ Στάδιον.

Δευτέρα 31 Μαΐου. Ἐγερτήριον διὰ τυμπανοκρουσίας.

Τὴν 3ην μ. μ. Προβηγγικὴ γυμναστικὴ εἰς τὸ Στάδιον.

Τὴν 5ην μ. μ. Συναυλία ὑπὸ τῆς μουσικῆς τοῦ 58ου συντάγματος τοῦ πεζικοῦ καὶ ἀνθοπόλεμος.

Τὴν 9ην μ. μ. Νκυτικὴ ἐορτὴ καὶ πυροτεχνήματα ὡς καὶ φωταγωγῆσις τῆς διώρυγος.

Τὴν 9 1/2 μ. μ. Φιλολογικὴ ἐσπερὶς διοργανουμένη ὑπὸ τῆς Μιστραλείου Σχολῆς (L'escuela Mistralenco κατὰ τὴν προβηγγικὴν γλῶσσαν).

Ἡ Μιρέϊγ ὡς μελόδραμα.

Ὁ Γκουνώ κατώρθωσε νὰ ἐμφυσῆ εἰς τὰς ἐξόχους μελωδίας τοῦ ἔργου του τὰς βαλσαμώδεις πνοὰς καὶ τὰς ζωηρὰς ἀκτινοβολίας τῆς θαυμασίας χώρας τοῦ Arles καὶ τοῦτο διότι, εὐσυνείδητος καλλιτέχνης ἐπέτυχε νὰ χρωματίσῃ τὴν εὐφυῆν μετὰ τὸ κυανὸν τῆς Προβηγγίας, πρὶν ἐπιχειρήσῃ τὴν δροσερὰν μελοποίησιν, ἥτις ἐξελαίκευσε τὸ ἀριστούργημα τοῦ Μιστράλ.

Μόλις ἐσχεδιάσεν ὁ Γκουνώ νὰ γράψῃ μετὰ τοῦ Μιχαὴλ Καρρέ, ἐσχετίσθη μετὰ τὸν ποιητὴν τῆς «Μαγιάνης», ὅστις ἔδωκε πλήρη ἐλευθερίαν ἐμπνεύσεως καὶ ἐκτελέσεως εἰς τε τὸν μουσουργὸν καὶ στιχοουργὸν καὶ προσεκάλεσεν ἀμφοτέρους εἰς Προβηγγίαν διὰ νὰ ἐμπνευσθῶσιν ἀμφοτέροι ἐκ τοῦ ἰδίου τόπου.

Ἴδου αἱ μεταξὺ Γκουνώ καὶ Μιστράλ ἀνταλλαγεῖσαι ἐπιστολαί.

Ὁ Γκουνώ πρὸς τὸν Μιστράλ

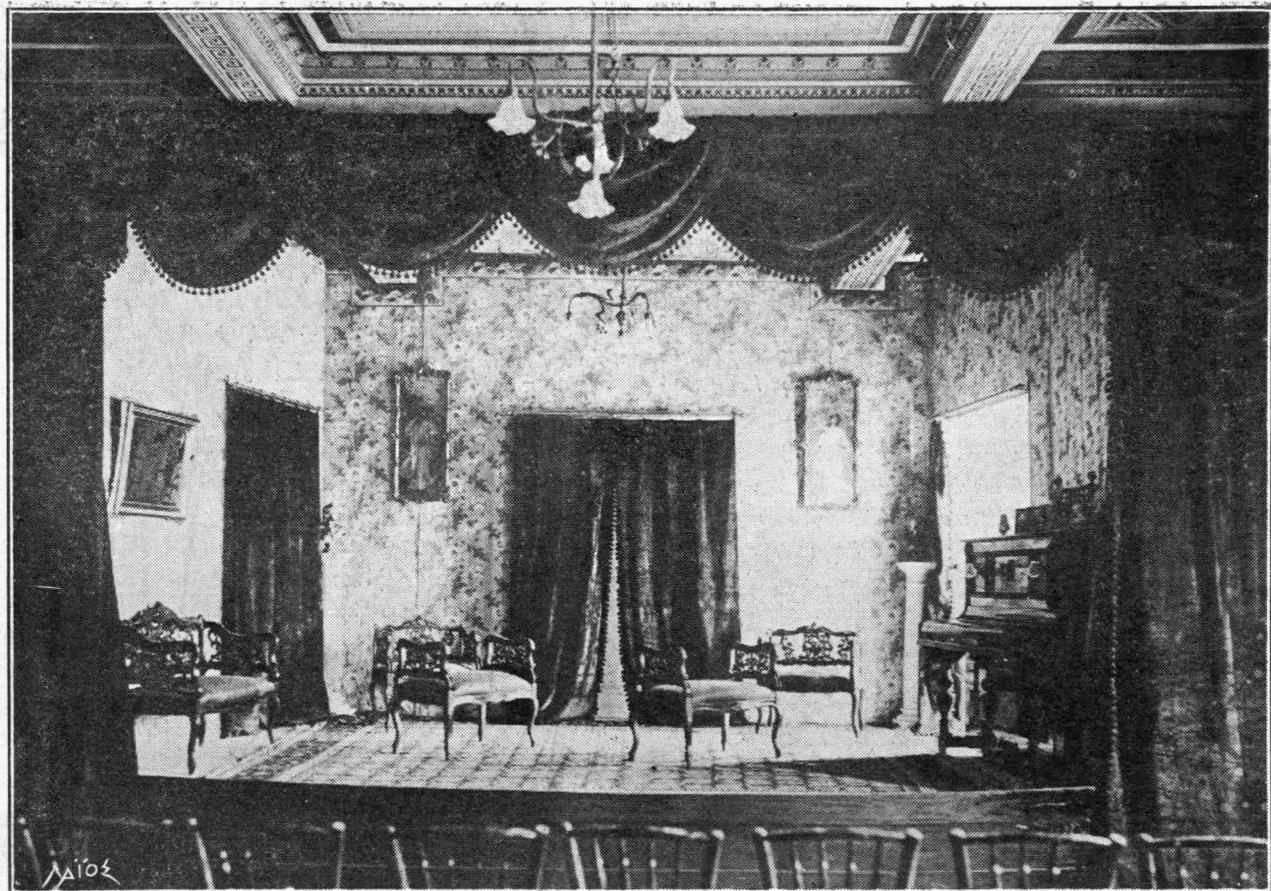
Παρίσιον 17 Φεβρουαρίου 1863.

Κύριε,

Θέλω κατὰ πρῶτον νὰ σὰς εὐχαριστήσω διὰ τὴν συγκατάθεσίν σας εἰς τὸ σχέδιόν μου νὰ παραγγάγωμεν λυρικὸν τι ἔργον ἐκ τοῦ θαυμασίου προβηγγιακοῦ ποιήματος σας ἡ «Μιρέϊγ».

Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ποιήματος τούτου μ' ἔκαμε νὰ δοκιμάσω εἰς ἕκαστον σημεῖον τὴν ἐπιθυμίαν νὰ σχετισθῶ μαζὶ σας καὶ μοῦ προσφέρεται εὐκαιρία, ἡ ὁποία μοῦ προξενεῖ μεγάλην χαράν.

Ἡ εὐλαβεστέρη περίσκεψις καὶ ἡ μᾶλλον εὐσυνείδητος εἰλικρίνεια ἐπεκράτησε κατὰ τὴν

Η ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΩΝ ΕΝΤΕΥΚΤΗΡΙΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ

έργασίαν ταύτην, δὲν ὑπῆρχε δὲ εἰς τὸ μελό-
δραμά μου εἰμὴ ὁ Φρειδερίκος Μιστράλ, καὶ
ἐὰν ὁ περιορισμὸς τὸν ὁποῖον ὀφείλομεν νὰ ἐπι-
βάλλωμεν εἰς ἡμᾶς αὐτούς, μᾶς στερεῖ τῆς ἐ-
λευθερίας τοῦ νὰ ἐκθέσωμεν εἰς τὸ κοινὸν ὀλό-
κληρον τὴν λαμπρότητα, τοῦλάχιστον οὐδὲ μία
ράγα ξένη δὲν ἀναμιγνύεται εἰς τὰς σταφυλάς
τὰς ὁποίας συνελέξαμεν· προσεπαθήσαμεν δὲ
νὰ συλλέξωμεν τὰς μᾶλλον περιχρῦσους.

Σὰς εὐχαριστῶ διὰ τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον τόσον
βαθέως συνησθάνθητε καὶ διὰ τὰς ἀρρήτους συγ-
κινήσεις, τὰς ὁποίας μοῦ ἐπροξένησεν. Εἶθε νὰ
σᾶς ἀποδώσω μέρος ἐν τῇ μουσικῇ διερμηνεύ-
σει, ἥτις, ἐλλείψει ἄλλου προτερήματος, θὰ
ἔχη τοῦλάχιστον τὸ προτέρημα μιᾶς εἰλικρινοῦς
πεποιθήσεως καὶ μιᾶς θερμῆς συμπαθείας.

Ἄφετέ με νὰ σᾶς εἶπω πρὶν κλείσω τὴν ἐ-
πιστολήν μου, πόσον εἶμαι εὐτυχῆς νὰ ζῶ εἰς
τὴν ἐποχὴν ἐνὸς ποιητοῦ, ὅστις τόσον ὑπερφυῶς
εἶπε μεγάλα πράγματα, θέλει δὲ μοῦ ἐπιτρέψῃ
νὰ δοκιμάσω νὰ τὰ ψάλω.

Δεχθῆτε, κύριε, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς μᾶλ-

λον συμπαθοῦς ἀφοσιώσεώς μου καὶ τῶν μᾶλ-
λον ἀφωσιωμένων αἰσθημάτων μου.

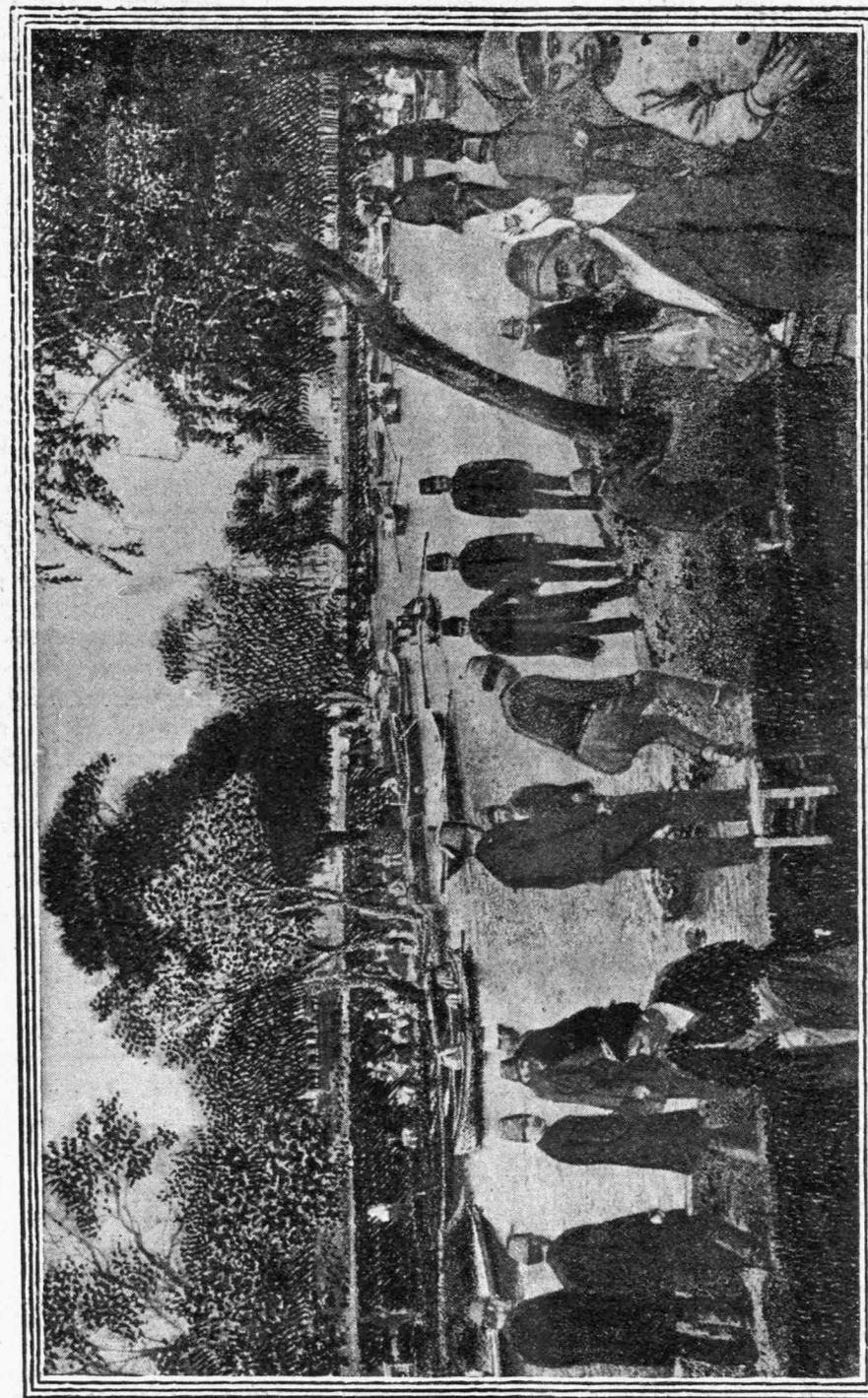
Κάρολος Γκουινώ

Κατόπιν τῆς ἀνεκδότου ἐπιστολῆς ταύτης,
ὁ ποιητὴς ἀπέστειλεν εἰς τὸν μουσουργὸν τὴν
ἐξῆς ἀπάντησιν :

« Ἀγαπητὴ Κύριε,

Μὲ κατέβλεξε τὸ γεγονός, ὅτι ἡ μικρὰ μου
θυγάτηρ σᾶς ἤρσσε, ἐνῶ μόνον διὰ τῶν στίχων
μου τὴν ἐγνωρίσατε. Ἐν τούτοις ἔλθετε εἰς
Ἄραλᾶτον, εἰς Ἄβινιὸν καὶ εἰς Σαιν-Ρεμύ,
ἔλθετε νὰ τὴν ἴδητε κατὰ τὰς Κυριακάς, ὅταν
ἐξέρχεται τῆς ἐκκλησίας μετὰ τὸν ἑσπερινόν,
καὶ πρὸ τῆς καλλονῆς τοῦ φωτός καὶ τῆς χά-
ριτος ταύτης, θὰ ἐννοήσετε πόσον θελκτικὸν
καὶ εὐκόλον εἶνε νὰ συναθροίσετε ἀπ' ἐδῶ ποι-
ητικὰς σελίδας. Διὰ τούτου ἐννοῶ, διδάσκαλε,
ὅτι ἡ Προβηγγία καὶ ἐγὼ σᾶς ἀναμένομεν
κατὰ τὸν προσεχῆ Ἀπρίλιον.

Ὁ ποιητὴς σᾶς
Φ. Μιστράλ.

ΤΟΤΕΙΟΝ ΠΑΡΑ ΤΟΝ ΒΟΣΤΟΡΟΝ ΚΙΑΤ. ΧΑΝΕ

Κατόπιν τῆς ἀπαντήσεως ταύτης ἀνυπομονῶν ὁ Γκουνὼ νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν ἀκστράπτουσαν καὶ χαριτωμένην Προβηγίαν ἐβιάσθη νὰ προηγηθῆ τῆς προθεσμίας καὶ ἔφθασεν εἰς Μαγιάννην τὴν 23 Μαρτίου ὑπὸ τὴν ροδόλευκον βροχὴν τῶν ἀνθέων τῆς ἀμυγδαλέας.

Ἐνταῦθα ὁ Μιστράλ ἀποφεύγει ν' ἀνακοινώσῃ τὰς θαυμασίας ἐντυπώσεις τῆς πρώτης ἐκείνης συναντήσεώς του μετὰ τοῦ μουσουργοῦ τῆς θυγατρὸς του ὡς ἀποκαλεῖ τὴν Μιρέϊγ. Τὴν εὐχαρίστησιν ταύτην κρτρεῖ ὡς φιλάργυρος διὰ τὸν ἐκυτόν του καὶ μόνον.

Ἀφοῦ λοιπὸν παρέσχεν εἰς τὸν Γκουνὼ τὰς καλλιτέρας συνθήκας τῆς ἀναπαύσεως καὶ τῆς ἡσυχίας, διὰ νὰ δώσῃ ταῦτοχρόνως καὶ εἰς αὐτὸν ἓνα ὀρίζοντα περισσότερον ἀπέραντον καὶ ἐμπνευστικὸν ἀπὸ ἐκείνου τῆς Μαγιάννης, τὸν συνώδευσεν αὐθημερὸν εἰς Σαίν Ρεμύ τῆς Προβηγίας, ἔνθα διὰ τῆς μεσολαβήσεως τοῦ ἐξικιρέτου κ. Ἰλτις, διευθυντοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τοῦ ὄρφεϊοῦ «Ἡ Ἥχῶ τῶν Ἀλπιδῶν», παρεχωρήθη εἰς αὐτὸν πρὸς κατοικίαν ἐν ὀλόκληρον δικέρισμα τοῦ ξενοδοχείου τῆς Πρασίνης Πόλεως.

Ὁ Γκουνὼ δὲν ἀρέθη νὰ ἀπορροφηθῆ ἀπὸ τὰς ἡδονὰς τῆς Προβηγίανης ἐκείνης Καπούης, προμηθευθεὶς δὲ ἐξ Ἀδινιὸν ἐν κλειδοκύμβαλον, ἐν φορητὸν γκαρφεῖον καὶ χάρτην τῆς μουσικῆς, ἤρχισεν εὐθὺς τὴν μελέτην τοῦ λιμπρέτου Μιχαήλ Καρρέ.

Δὲν ἐδυσκολεύθη νὰ τκατοποιήσῃ τὴν ἔργασίαν. Ἐγειρόμενος τὴν πρωίαν δὲν ἐγκατέλειπε τὸν θάλαμόν του εἰμὴ μόνον τὴν μεσημβρίαν, ἀφοῦ προηγουμένως ἐγέμιζε τὸν χάρτην ἀπὸ μουσικὰ σημεῖα, τὰ ὁποῖα ἐξετέλει ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου, ἢ ἐξετέλει ὁ ἴδιος μεγαλοφῶως καθ' ὅλην τὴν πρωίαν.

Εἰργάζετο προσέτι ὄρας τινὰς τὸ ἀπόγευμα ὑπὸ τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ θαυμασίου λυκόφωτος τῆς Προβηγίας καὶ κατόπιν κπερδίδετο εἰς τὴν ἡδονὴν μακρῶν καὶ μονήρων περιπάτων μέχρι βαθείας νυκτός.

Ἄλλοτε πάλιν ἐξήρχετο καὶ συνέθετεν εἰς τὴν ἐξοχὴν, οἱ δὲ κάτοικοι τοῦ Σαίν-Ρεμύ τὸν ἐξελάμβανον ὡς ζωγράφον, βλέποντες αὐτὸν μετὰ τὸ κλειόμενον τραπεζάκι ὑπὸ μάλης. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Γκουνὼ ἀπελάμβανε τὴν εὐχαρίστησιν ταύτην ὑπὸ κύστηρὸν ἰνκόγινο, κρουπτόμενος ὑπὸ τὸ ψευδῶνυμον Πεπίνος.

Διαρκούσης τῆς συνθέσεως τῆς Μιρέϊγ ὁ Μιστράλ εἶχε πολλάκις ἐπισκεφθῆ τὸν Γκουνὼ εἰς Σαίν-Ρεμύ, ἐξήρχοντο δὲ συχνὰ εἰς μακρὰς ἐκδρομὰς ὁμοῦ καὶ μετέβαινον εἰς τὸ θαυμασιὸν μαυσωλεῖον καὶ τὸ θριαμβευτικὸν τόξον, μνη-

μεῖα ρωμικῆς ἐποχῆς, γνωστὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα «Τὰ Ἀρχαῖα».

Ἐκ τῆς τρόπου τινὰ συνεργασίας ταύτης, ἐξήλθον πολλὰ μέρη ρομαντικὰ ἐκ τῆς Μιρέϊγ, ὁ δὲ μουσουργὸς ὠμολόγει χάριτας εἰς τὸν Μιστράλ, διότι τὸν προσεκάλεσεν εἰς Προβηγίαν, ὅπως ζητήσῃ τὴν ἐμπνευσιν του καὶ εἰς τὸν ἴδιον τόπον, ἔνθα ἡ ἡρωὶς του ἀπέθανεν ἐξ ἔρωτος.

Τοιοῦτοτρόπως ἡ παρυσίον τῆς Μιρέϊγ προσήγγισε πρὸς τὸ τέλος τῆς, ὅτε δὲ ἐδήλωσεν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς Παρισίους, οἱ κάτοικοι τοῦ Σαίν-Ρεμύ, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐβράδυναν ἐν τέλει ν' ἀναγνωρίσουν τὴν ἐνδοξὸν συνθέτην τοῦ Φύστου, παρέθηκον μέγα γεῦμα τὴν 20 Μαΐου 1863 εἰς τὸ ὁποῖον παρεκλήθη καὶ ὁ Μιστράλ.

Ἰδοὺ καὶ ἡ πρόποσις τὴν ὁποίαν ἔκμεν ὁ Μιστράλ κατὰ τὸ γεῦμα ἐκείνο εἰς στίχους προβηγίανους πρὸς τιμὴν τοῦ μουσουργοῦ του.

«Ἀπέρχετχι λοιπὸν, κύριοι, ὁ μουσικοδιδάσκαλος, — ὁ ὁποῖος ἦλθε ν' ἀπολαύσῃ μεθ' ἡμῶν τὸν ἥλιον μίαν πρωίαν! Ἄλλοίμονον! ἡ κοιλάς τοῦ Σαίν-Κλέρκ εἶνε κατατεθλιμμένη — τὰ δὲ πτηνὰ δὲν θὰ τὴν παρηγορήσουν πλέον — κατόπιν τῆς τῆς μουσικῆς ἀρμονίας, ἡ ὁποία ἀντήχησεν εἰς αὐτάς!»

Μετὰ τὸ γεῦμα τοῦτο μετέβησαν εἰς τὸ Ὁρφεῖον τοῦ Σαίν-Ρεμύ, ἔνθα ὁ Γκουνὼ ἐξετέλεσεν ἐπὶ τινος γηρικοῦ ἀρμονίου μετὰ πένθιμον ἦχον, ὀλόκληρον τὴν μουσικὴν του σύνθεσιν.

Αὐτὴ δὲ ἦτο καὶ ἡ πρώτη audition τῆς «Μιρέϊγ» εἰς τὸ τέλος τῆς ὁποίας ὁ Μιστράλ, μετὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήρεις δακρύων ἐνηγκαλίστη τὸν Γκουνὼ καὶ ἀντήλλαξεν ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν μετ' αὐτοῦ ἀνακράζας πολλάκις:

— «ὦ πόσον εἶνε ὄρασιον! πόσον εἶνε ὄρασιον!»

Τὴν 19 Μαρτίου 1864, ἦτοι μετὰ ἐν ἔτος, ἀνεβιάζετο ἡ «Μιρέϊγ» εἰς τὸ «Λυρικὸν Θέατρον» τῶν Παρισίων εἰς 5 πράξεις, κπεριστμένου καὶ τοῦ Μιστράλ.

Κατὰ τὴν ἐπανάληψιν ὅμως, γενομένην εἰς τὴν Opera Comique ἀπεκόπησαν αἱ δύο πρώται πράξεις, καθόσον ἐφάνησαν ὡς ἐκτὸς τῆς κυρίας τοῦ ἔργου δράσεως. Σήμερον ὅμως ἀνεγνωρίσθη πάλιν ὑπὸ τῆς κριτικῆς ὅτι αἱ δύο ἀφιρεθεῖσαι πράξεις ἀποτελοῦν θαυμασίαν καὶ χαριτωμένην εἰκόνα τοῦ ἔρωτος τῆς Μιρέϊγ καὶ τοῦ Βενσάν, καὶ τὰς ἐπανεφερον ἐκ νέου γενομένης θριαμβευτικῶς ἀποδεκτὰς ὑπὸ τοῦ κοινοῦ.

Τοιαύτη περίπου εἶνε ἐν ὀλίγοις ἡ ἱστορία τῆς μελοποιήσεως τῆς Μιρέϊγ, τοῦ δικιωνίου προβηγίανου ποιήματος, τὸ ὁποῖον ἤνωσεν

ὑπὸ τὴν αὐτὴν δάφνην δύο μεγαλοφῶως τοῦ αἰῶνος: τὸν μέγαν Γκουνὼ καὶ τὸν μέγαν Μιστράλ.

ΠΟΛ. Τ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

(Ἀπὸ τὰς «Ἀθήνας»)

ΑΠΟ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟΝ ΤΟΥ ΘΕΡΙΣΤΟΥ

Κ' ἐσήκωσεν ὁ γέροντας ψηλὰ-ψηλὰ τὰ χέρια
καὶ ξάφρον ἐσπιθοβόλησεν τὰ θάμπερά του μάτια:
— Ἄγιέ μου Γιάννη θεριστὴ καὶ κόρη μου ἄγιε Γιάννη,
πατέρα τῆς φτωχολογίᾳς, τοῦ θεριστοῦ κυβερνήτη,
θυμήσου με τὸ δόστυχο μίε' στὸν Παράδεισόν σου!

«Λίγες ἐλθὲς ἐφύτρεψα, πᾶνε δὴ χρόνια τώρα,
λίγες ἐλθὲς σ' ἔνα γκαρμεὸ χέρσο καὶ πετρωμένο
στὸν ἥλιο τοῦ καλοκαιριοῦ τὸ χῶμά τους κορώνει
σὰν ἀναμμένα κάρβουνα. Ἄφ' ἴτη μου ἄγιε Γιάννη,
σήμερ ὁ ἥλιος γλέγεται, θυμήσου τῆς ἐλθὲς μου.

«Ψηλὰ στὸ χωριοβοῦνί μας ἡ δόλια μου φαμίλλια
θὰ καρτερῆ τὰ κ' ἴρδη μου πούφερα κάθε χρόνο ..
Μὰ γέτος τὰ Χριστούγεννα μονάχοι θὰ δειπνήσουν
Ἄγιέ μου Γιάννη θεριστὴ καὶ κόρη μου ἄγιε Γιάννη,
λυπήσου τὴ γυναῖκά μου καὶ παρηγόρησέ την,
προστάτεψε τὴν κόρη μου καὶ ἀνάθρεψε τὸ γριό μου.

Ἄν κάπου ἐβαρνηκόμῃσα, συχώρεσέ με τώρα!
Καὶ τὸ δρεπάνι, δταν βρεθῆ κ' ποιο χαλίκι ἐμπρὸς του,
ἔτσι βαρνηκομάει κι' αὐτό, κ' ἔτσι κ' ἐκεῖνο βόγγει.
Ἄγαπημένε τοῦ Θεοῦ κ' ἀφέντη μου ἄγιε Γιάννη,
πατέρα τῆς φτωχολογίᾳς, τοῦ θέρου κυβερνήτη,
θυμήσου με τὸ δόστυχο μίε' τὸν Παράδεισόν σου!»

«Κ' ἐσώπασεν ὁ γέροντας μ' ἀσάλευτα τὰ μάτια
κι' ἄσπρισαν σὰν τὸ μάρμαρο τὰ μέλη τοῦ κορμιοῦ του.
κ' οἱ θεριστάδες ἄφωνοι στὸ χέρι τὸ δρεπάνι,
ξανάρχισαν τὸ θέρισμα γλήγωρα καὶ με βιάση
γιατὶ μαῖστρο: φλογερὸς ἀναδεε τὰ στάχνα.

Ἡ ἀνωτέρω δημοσιευομένη προσευχὴ τοῦ θνήσκοντος θεριστοῦ ἐκ τοῦ ὑπερόχου ποιήματος τοῦ Μιστράλ, κατὰ μετάφρασιν τοῦ κ. Πολέμη, ἀπηγγέλθη ὑπὸ τῆς δεσποινίδος Κοτοπούλη, κατὰ τὴν προεσπερίδα τοῦ «Παρανασσού» καθ' ἣν ὁ κ. Κακλαμάνος ἐπλεξεν εἰς ὄραϊα λόγια τὸ ἐγκώμιον τοῦ Μιστράλ, τὸν ὕμνον του πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀπήγγειλεν ὁ κ. Φύρσι, μέρος δὲ τῆς ὄπερας τῆς Μιρέϊγ ἔψαλαν αἱ δεσποινίδες Λυμπεροπούλου καὶ Πρέσκα. Ἡ κ. Φεράλδη ἔψαλεν ἐπίσης ὄραϊα ἄσματα τοῦ Μιστράλ.

Ἡ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ Ν. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ FRANCAISE

ΠΟΤΕ ΕΟΡΤΗ δὲν ὑπῆρξε τόσον ἐνθερμος ἀπὸ συμπάθειαν καὶ ἐνθουσιασμόν, ὅσον ἡ δι-οργανωθεῖσα ὑπὸ τῆς Francaise εἰς τιμὴν τῆς συζύγου τοῦ Ἑλληνοῦ πρεσβετοῦ κ. Ν. Δηλιγιάννη. Ἡ πρόεδρος κ. Nolte ἐξέφρασε με μίαν λεπτὴν καὶ ὄραϊαν προσφώνησιν ὅλην τὴν ἀγάπην τῆς Francaise πρὸς τὴν συμ-

ΑΜΑΛΙΑ ΒΑΛΣΑΜΑΚΗ

παθή κυρίαν ή όποία άπήντησε με χαριτωμένην άπλότητα. Και όλοι οι παρευρεθέντες Γάλλοι συνεκινήθησαν βαθύτατα δια τόν προς τήν Γαλλίαν ώραϊον έγκώμιόν της, μετά τόν όποϊον εξήγησε τούς λόγους, οΐτινες έπροκάλεσαν τήν συμμετοχήν της εις τόν έργον τής Françoise, μεθ' όλην τήν φρίκην ποϋ θά ήδύνατο νά προκαλέση ή λέξις φεμινισμός εις τάς Έλληνίδας.

Η διευθύντρια τής Françoise έδράχθη τής ευκαιρίας δια νά άναπτύξη συντομώτατα όσα ευγενή και γενναία περικλείονται εις τήν λέξιν αϋτήν τήν άδίκως δυσφημουμένην.

Η αντιπρόεδρος του Έλληνικού Τμήματος κ. Αμαλία Βαλαμακάκη έλαβε τότε τόν λόγον και έπλεξεν ένα θαυμάσιον πανηγυρικόν πρωτόν τής κ. Δηλιγιάννη και έπειτα τών γυναικών τής Ελλάδος, οι όποϊαι πρωταγωνιστούν εις τόν γυναικειον ζήτημα. Ίδου αϋτολεξει τόν α' μέρος του λόγου της, τόν όποϊον θά συνηχοθή.

Κυρίαί και Κύριοι,

Πρέπει νά αγαπή κανείς τήν πατρίδα του θερμότατα δια νά άπορραΐτη νά όμιλήση εις ξένην γλώσσην και πρό άκροκτηρίου τόσον σοφών γυναικών. Είμαι ευτυχής, διότι δύναμαι νά άρχίσω τήν μικράν ομιλίαν μου περί φεμινισμού από τήν κ. Δηλιγιάννη, τήν σύζυγον του πρεσβευτου μας, τήν πολύ, πολύ αγαπημένην Πρόεδρον του Έλληνικού Τμήματος τής Françoise.

Η κ. Δηλιγιάννη, ή από πολλών έτων κατοικοϋσα εις τόν Παρίσι, έχει κατακτήσει τήν εκτίμησιν και τήν συμπάθειαν όλων μας, διότι είναι τόν άλλο έγώ του συζύγου της, συμμετέχουσα με τήν ώραϊαν επιρροήν της εις τόν έργον του τόν τόσον λεπτόν και δύσκολον. Είναι ώς μία ακτίς του ήλιου μας και ώς μία γωνία του κυανου οϋρανου τής αγαπημένης πατρίδος μας ποϋ μας φέρεi έως εδώ. Με τήν χάριν και τήν άγγελικήν κλωσύνην της δέχεται εξ ίσου πλουσίους και πτωχούς και δίδει θάρρος και εις τούς πλέον άπελπισμένους.

Η κ. Δηλιγιάννη είναι κόρη αξία οικου επιφανούς με προγόνους οι όποϊοι έχυσαν τόν αίμα των κατά τόν άγώνα τής Έλληνικής ανεξαρτησίας. Τόν καλλιεργημένον πνευμα της, ή ώραϊα ευφυία της, ή επίδοσις της εις τόν γραμματικά και εις τάς τέχνας είναι τόσα χαρίσματα πολύτιμα, κινούντα τήν άγάπην και τόν θαυμασμόν μας.

Τόν Έλληνικόν Τμήμα τής Françoise όφείλεται εις αϋτήν. Αν και τόσον άπνηστολή μέν ως εκ τών πολλαπλών κοινωνικών υποχρεώσεων της, όμως εύρίσκει πάντοτε καιρόν και δια τόν

τμήμα μας, τόν όποϊον άν και ολιγάριθμον επί του παρόντος, θά προαχθή ταχέως με τόν τόσον ευγενές παράδειγμα της.

Διότι και αι άλλαι Έλληνίδες θά θελήσουν νά άποδείξουν ότι είναι ικαναι νά συντελέσουν, όπως τόν Έλληνικόν Τμήμα καταστή έφάμιλλον των άλλων εις τάς ενεργείας του υπέρ των δικαίων του φεμινισμού.

Εϋχαριστώ λοιπόν και είμαι ειλικρινώς ευγνώμων εις τήν κ. Δηλιγιάννη δια τήν μεγάλην ήθικην υποστήριξιν, ήν μας παρέχει. Επιθυμώ προς τούτοις νά εκφράσω τόν θαυμασμόν προς τήν κ. Misme τήν πρόεδρον τής Françoise δια τόν άκμάστον ζήλον και τάς ενεργείας της υπέρ τής προόδου τής γυναικειας χειραφετήσεως. Μοχθεϊ και αγωνίζεται δια νά άποδείξη ότι αι γυναίκες είναι ίσαι με τούς άνδρας υπό έποψιν πνεύματος και αντιλήψεως, άν και μεθ' όλας τάς έπιτελεσθείσας προόδους, έχει άκόμη νά παλαίση εναντίον πολλών προλήσεων.

Και είναι τόσον φυσικόν, αφού οι άνδρες εις τάς προλήσεις αϋτάς βασιζόμενοι ζητούν νά διατηρήσουν προνόμια κτηθέντα υπεροχής πνευματικής, προς μείωσιν τής γυναικος, εις τήν όποϊαν δεν παραδέχονται παρά μόνον χάριν και γοητεϊαν. Ας ένωθώμεν λοιπόν με όλην μας τήν καρδιά, δια νά εκριζώσωμεν τάς πλκχιάς αϋτάς ιδέας και νά άποδείξωμεν τήν πλάνην των προλήσεων.

Η κ. Παρρέν, ή άπόστολος του φεμινισμού εις τήν Ελλάδα εργαζεται και αϋτή επίσης με ίσον ένθουσιασμόν δια τήν χειραφέτησιν των γυναικών. Αν και έννοουσα τόν δικαϊον των αξιώσεων του, όμως μένει συντηρητική, διότι ό φεμινισμός εις τήν Ελλάδα έννοείται δυσκολότερον από τάς άλλας χώρας.

Η κ. Παρρέν εις τόν δρμα της «η Νέα Γυναίκα» θέλει νά ένθαρρύνη τήν Έλληνίδα νά εξέλθη από τούς υπερβολικούς περιορισμούς οϋς διατηρεί άκόμη, άποδεικνύουσα, τί δύναται νά κάμη εις στιγμάς, όπου αι άνάγκαι τής ζωής τήν εύρίσκουν έντελώς μόνην και χωρίς άλλο στήριγμα.

Τόν έργον της επαίχθη εις τάς Αθήνας, τήν Κων)πολιν και τήν Αίγυπτον, χειροκροτήθη και εκρίθη ένθουσιωθώς. Ίδου έν ολίγοις ή υπόθεσις :

Μία νέα γυναίκα νυμφεύεται από έρωτα και εύρίσκειται μετ' ολίγους μήνας προδιδομένη από τόν σύζυγόν της, από τόν όποϊον έποχωρίζεται. Είναι πτωχή και δεν έχει άλλα μέσα από τήν εργασίαν της. Ως ζωγράφος προάγεται, αναδεικνύεται, εξασφαλίζει μίαν θέσιν επιφανή και ανατρέφει τόν υϊόν της με

άρχας τιμίον άνθρώπου. Μετά πολλά έτη, ό σύζυγος κατεστραμμένος ήθικώς και οικονομικώς συναντάται μετά τής συζύγου του μετανοημένος αϋτη άρνεϊται νά συζήση μαζί του, μεθ' όλον τόν έρωτα, όν διετήρησεν άμείωτον πρόν αϋτόν, διότι δεν επιθυμεί νά μάθη ό υϊός της τήν ήθικην κατάπτωσιν του πατρός του, τόν όποϊον έδιδάχθη από τήν μητέρα του νά σέβεται και αγαπή, άν και δεν τόν εγνωρίσε ποτέ.

Η κ. Παρρέν έβαλεν εις τόν έργον της όλην τήν ψυχήν και όλην τήν σφοδράν επιθυμίαν της, όπως ίδη τήν γυναίκα στηρίζουσαν τόν οικον, τόν όποϊον ό άνδρας καταρρίπτει, σώζουσαν τά παιδιά της από τήν κακήν έπισηροήν κακού πατρός και εξασφαλίζουσαν τήν ευτυχίαν των.

Και όμιλοϋσα δια τόν έργον αϋτό δεν είμπορώ νά μνή αναφέρω τήν δραματικήν καλλιτέχνηδα, ή όποία υπεδύθη τόν πρόσωπον τής Νέας Γυναίκας. Νεωτάτη μόλις είκοσι ένός έτους ή δις Μαρίκα Κοτοπούλη απέκτησεν ήδη μεγάλην φήμην δια τόν έκτακτον καλλιτεχνικόν της τάλαντον. Είναι ή μέλλουσα Ραχήλ τής νεωτέρας Ελλάδος.

Η κ. Παρρέν ίσως θά επισκεφθή τόν Παρίσι έντός του Μχίτου, όπου υπάρχουν πιθανότητες νά μείνη καιρός δια τήν παράστασιν εις έν από τά καλλίτερα γαλλικά θέατρα, του τελευταίου έργου της, τής Ασπασίας.

Η Ασπασία είναι έργον με θέσιν φεμινισμού και πάλιν. Είναι εις άλλην κλίμακα ή Νέα Γυναίκα τής αρχαιότητας. Αλλά δεν μου επιτρέπεται νά είπω περισσότερα. Αφίνω εις τήν κ. Παρρέν τήν ευχαρίστησιν νά σας τήν παρουσιάση . . .

Η κ. Παρρέν δεν άρκείται νά γράφη έργα υπέρ του φεμινισμού, άλλ' αγωνίζεται νά καταστήση τήν γυναίκα έλευθέραν δια τής εργασίας. Επεδίωκε και επιδιώκει τήν τελειότητα νάπτυσιν της, δια νά δύναται νά επιδίδεται εις έργα ανώτερα, τώς άπηγορευμένα προς αϋτήν.

Και τόν κατώρθωσεν, άν ληφθή υπ' όψιν ότι όταν πρό είκοσι δύο χρόνων ήρχισε νά εκδίδη τήν έφημερίδα της, κανείς δεν ήθελε νά πιστεύση ότι έγγραφετο από γυναίκα, διότι τότε αι γυναίκες έθεωρούντο πολύ κατώτερα από τούς άνδρας.

Σήμερον άκόμη ό γυναικειος συναγωνισμός εις τάς τέχνας και τάς επιστήμας ανησυχεί τούς άνδρας μας. Και είναι ευτύχημα ότι υπάρχουν γυναίκες, αι όποϊαι δεν όπισθοχωρούν πρό οϋδενός έμποδίου.

Τελευταίως ή κ. Αγγελική Παναγιωτάτου διωρίσθη ύφηγήτρια του Έθνικου μας Πανεπιστημίου. Αλλά τί αγωνία και πόση πάλη δια νά φθάση εις τοιοϋτο άποτέλεσμα.

Αν και άριστοϋχος ιατρός και εις τόν διαγωνισμόν επί ύφηγεσία εκρίθη άρίστη, όμως εις τόν έναρκτηρίον της μάθημα προεκλήθη τόσος θόρυβος παρά των ένδιαφερομένων νά τήν έμποδίσουν και έδημιουργήθη αντίδρασις, ικανή νά άποθαρρύνη και τόν ήρωϊκώτερον άνδρα.

«Στήν κουζίνα! κάτω τά φουστάνια, πήγαινε νά κουνήσης τόν μωρό», σφυρίγματα, βοή, πανδαϊμόνιον, έδέχθη τήν κ. Παναγιωτάτου από τού βήματος. Ολην αϋτήν τήν επίθεσιν έδέχθη με παραδειγματικήν ψυχραιμίαν και άπήγγειλε τόν λόγον της από άκρου εις άκρον, σιωπώσα μόνον όσάκις ό θόρυβος έπετεινετο τόσον, ώστε νά σκεπάζη τήν φωνήν της.

Μεθ' όλα τά τοιαύτης φύσεως έμπόδια αι γυναίκες ιατροί μας έχουν αξιόλογον πελατεϊαν. Μία εξ αϋτών κατέχει σήμερα δημοσίαν θέσιν, ως ιατρός των γυναικειών φυλακών. Είναι ή δις Βασιλειάδου, ή όποία έτελειοποιήθη εις τόν Παρίσι εις τήν γυναικολογικήν κλινικήν Ταρνιέ και ή όποία όχι μόνον ως ιατρός του σώματος, αλλά και τής ψυχής, παρηγορεί, ένθαρρύνει και εύρίσκει τόν τρόπον νά ένσπείρη τήν μετάνοιαν εις τάς πλανηθείσας ψυχάς των δυστυχών φυλακισμένων. Δεν είναι άρά γε τοϋτο έν από τά καλλίτερα άποτελέσματα του φεμινισμού ;

ΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΟΥ ΕΡΩΤΟΣ

Γεννήθηκα στή Σπάρτη, στήν αϋστηρά πόλι ποϋ άπλώνεται σαν άπειλή, ανάμεσα στους άνθισμένους άγρούς τής Λακωνίας.

Ανετράφηκα με τήν σκληρά πειθαρχία του Λυκούργου. Μου ένέπνευσαν τόν τρόπον προς τούς θεούς εκείνους, ποϋ ταράτουν τήν καρδιά και τόν νοϋν, τούς θεούς τής μέθης και τής ήδονής. Μ' έδίδαξαν νά λατρεύω τής άδάμαστες Παρθένες, τής άνδρείες και άγνές. Απ' τήν άκτινοβόλον Αρτεμιν ζητούσαν για μένα, τήν δύναμιν και τήν άνδρείαν. Περισσότερο από μία φορά, χύθηκε τόν αίμά μου επάνω εις τούς βωμούς.

Για νά τής ύπακούω έπεκαλούμην τήν αϋστηράν Αθηναί, τήν άγέρωχον κόρην του Διός, γεννημένην απ' αϋτήν χωρίς χαρά, ή όποία προξενεί τρόπον και εις αϋτόν τόν ίδιον.

Ἐσεβόμενον τὴν περίλαμπρη κυνηγέτιδα καὶ τὴν ὀξυδερκὴ πολεμιστριάδα, ἀλλὰ δὲν ἐπλησίαζα, παρὰ μὲ φόβου τῆς σεβαστῆς εἰκόνος τῶν.

Εἰς ποῖον νὰ ἐξομολογηθῶ τὰ τρυφερά μου αἰσθήματα, τὰ ὄνειρά μου;

Εἶχα εἰς τὸν νοῦν μου τὴν ἀθάνατον γλυκύτητα τῆς νέας ψυχῆς καὶ ἔκαμα τὸν ὄρκον νὰ παραδοθῶ ὅλη εἰς αὐτήν.

Ἀνέπνεα τὸ πέρασμά της, ἀλλ' αὐτὸ ἦτο γιὰ μία στιγμή.

Θὰ κατεδέχετο νὰ ἐμφανισθῇ σὲ μένα, τὸν θαυμαστήν της;

Γιὰ νὰ ἀξιωθῶ αὐτῆς τῆς ὀπτασίας ἔζησα ὅπως οἱ ἀσκηταί. Ἡ νεότης μου δὲν ἐγνώρισε τὴν ἡδονήν.

Ἐφευγα τὸν ἔρωτα. Ἐλεγα μέσα μου, ὅτι αὐτὸς ὁ θεός, τοῦ ὁποίου ἡ λατρεία ἐξευτελίζει τὸν ἄνθρωπον, αὐτὸ τὸ σκληρὸ παιδί τῆς ἡδονῆς θὰ ἐφόνευε μέσα μου τὸν πόθο ποῦ εἶχα γιὰ τὴν ἔνδοξη Παρθένα.

Ἄν ἐπλησίαζα τὸ φαρμακερὸ αὐτὸ παιδί, ἂν περιέπλεκε τὸν λαιμόν μου μὲ τὰ χέρια του, ἂν τὰ χεῖλη του σφαιλοῦσαν τὰ βλέφαρά μου, δὲν θὰ εἴμπορουσα νὰ σηκώσω πλέον τὰ μάτια μου ἐπάνω στὴ φτερωτὴ ψυχῇ.

Τὴν ἐζήτησα παντοῦ, ὅπου τὸ λευκὸ της πόδι εἴμπορουσε νὰ πατήσῃ χωρὶς νὰ κηλιδωθῇ. Εἰς τὰ σχολεῖα, ὅπου οἱ μεγάλοι φιλόσοφοι μᾶς ὠμιλοῦσαν γιὰ τὴν ἀλήθεια, γιὰ τὸ καλὸ καὶ τὸ ὠραῖο. Εἰς τοὺς στρατιώτας ποῦ πεθαίνουσαν γιὰ τὴν πατρίδα· εἰς τοὺς ναοὺς τὴν ὥρα τῶν θυσιῶν καὶ τῆς προσευχῆς, στῆς σιωπηλῆς ὄρας τῆς νύκτας. Φεῦ, δὲν ἠθέλησε ποτὲ νὰ φανερωθῇ σὲ μένα! Ἀπατημένος καὶ λυπημένος ἐγκατέλειψα κάθε προσπάθειαν.

Ἐκαμα μακρυνὰ ταξείδια, εἰς τὰ ὁποῖα ζητοῦσα εἰς μάτην νὰ διώξω τὴν ἀνίαν, τὴν ἀηδία τὴν βαθεῖα καὶ μεγάλη, ὅπως ἡ θάλασσα τὴν ὁποῖαν ἔπλεα. Τέλος, ἐκεῖ ὅπου ἀδιάκοπα περιπλανώμουν κουρασμένος ἀπ' τὴν ἀτελείωτη περιπλάνησι, ἄραξα ὅσῃ νησὶ μακρυνό, τοῦ ὁποίου δὲν ἐνθυμούμαι πλέον τὸ ὄνομα. Τὸ ἄρωμα ἀπ' τῆς ἀνθισμένης πορτοκαλιῆς του σκορπίζονταν ἀπὸ μακρυνὰ, ἐπάνω στὰ νερά...

Ἦτο βραδυὰ, πρὸ φωτεινῆ ἀπὸ αὐγῆ. Χίλια περιστέρια πολύχρωμα πετοῦσαν καὶ στέναζαν γύρω σ' ἓνα παλάτι, ἓνα παλάτι ἄβρο, ὀλόλευκο, λουσμένο ἀπ' ἓνα φῶς ὠχρὸ καὶ ζωηρὸ, σὰν τὴν ἀναλαμπὴ ποῦ ἀφίνουσαν παμπολλα ἀστέρια ὅταν χάνονται μαζί.

Οἱ παλῆροι ποιηταί τῆς Ἰονίας ἔψαλλαν συχνὰ τὰ ἀρώματα αὐτῶν τῶν ἀνθισμένων πορτοκαλιῶν, τὰ πολύχρωμα περιστέρια, τὸ νυκτερινὸ φῶς, καὶ τὸ κρυστάλλινο παλάτι.

Λησιμόνησα τὰ διδάγματα τῶν παλαιῶν μου διδασκάλων, τὴν σκληρὰν πειθαρχίαν τοῦ Λυκούργου. Ἐμπήκα στὸ παλάτι τοῦ ἔρωτος.

Εἶδα μόνος μου, τὸν ἔρωτα μὲ τὰ βαθεῖα μάτια καὶ τὰ δυνατὰ χέρια.

Ἦτο γονατισμένος σιμὰ σ' ἓνα πλάσμα ἀκτινοβόλο, τὸ ὁποῖο μὲ ἀνασηκωμένο τὸ κεφάλι του προσέφερε φιλιὰ θερμά, θεϊκά· τὰ μάτια του ἦσαν γεμάτα ἀπὸ δάκρυα καὶ τὸ στόμα του χαμογελοῦσε.

Τὰ χρυσὰ μαλλιά του ἐσκέπαζαν τὰ διπλωμένα φτερούγια του. Ἴδου τὴν ἀνεγνώρισα: αὐτὴ ποῦ εἶχα ζητήσῃ τὸσον καιρὸ, μὲν ἐπαρουσιάζετο ἐπὶ τέλους.

Ναί, ἦτο πράγματι αὐτὴ, ἡ ἐλπίδα τῆς νεότητος μου· ὁ ποθος τῆς ζωῆς μου!

Μέσα σ' τὸ βασιλεῖο τῆς εὐμορφιάς, ἡ ψυχὴ παρεδίδοτο εἰς τὸν ἔρωτα.

(Ἀπὸ τὰ Ἐθνικά Ὀνεῖρα τῆς Κατίνας Ψύχα.—Μετὰφρασις δεσποινίδος Χαρ. Καμβουκίδου).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΝΑΥΑΓΙΑ

Μόλις ἀρράξαμε στὴ Στένη ὁ καπετὰν Εὐρίχης ἐπῆρε τὴ βάρκα κ' ἔτρεξε στὸ τηλεγραφεῖο. Δύο ἡμέρες τότε φριχτὴ τὸν ἐτυρανοῦσε ἀμφιβολία. Τριάντα μίλια ἔξω ἀπὸ τὸ Μπουργάζι ἀντάμωσε τὸν Ἀρχάγγελου δεύτερο μπάρκο του, ποῦ ἦσαν μέσα κυβερνήτης καὶ γραμματικὸς τὰ δύο ἀδέρφια του. Δὲν ἐπρόφτασαν νὰ καλοχαιρετηθοῦν, νὰ εἰποῦν γιὰ τὸ φορτίο καὶ τὸν ναῦλο τους καὶ ζηλότυπος τοὺς ἐχώρισεν ὁ χιονιάς. Ἐκατόρθωσε τέλος νὰ ὀρθοπλωρίσῃ τὸ δικό μας καὶ ὀλόκληρο ἡμερονύχτι ἐθαλασσοδαρθήκαμε σ' ἀνοιχτά. Μὰ ὅταν ἐμπῆκε στὸν Βόσπορο ἔψαξε ὅλα τὰ λιμάνια, ἐγύρισε τοὺς κόρφους, ἐρώτησε ὅλους τοὺς βαρκάρηδες, τοὺς πιλότους, ἀκόμη τοὺς κουμπάρους καὶ τὶς κουμπάρες, ἀλλὰ τίποτα δὲν εἶπαν γιὰ τὸν Ἀρχάγγελου. Τί νὰ ἔγινε; Ἐφυλάχθηκε πονθενά; ἐπρόφτασε νὰ ὀρθοπλωρίσῃ κ' ἐκεῖνος ἢ ἔπεσε ἀπάνω στοὺς βράχους; Καὶ ἂν ἐτσακίσθηκε τὸ μπάρκο ἐσώθησαν τοῦλάχιστον τ' ἀδέρφια του; Ὅλο τέτοια συλλογίζεται κ' ἔχει συγνεφωμένο τὸ μέτωπο, τρέμουλο ἔχει στὴν καρδιά.

Ὅταν ἔφτασε στὸ τηλεγραφεῖο, ἐξέχασε μιὰ στιγμή τὸ πόνο του ἐμπρὸς στὴν εἰκόνα ποῦ εἶδεν ὀλόγυρά του. Κάτω στὴ στενόχωρη αὐλή, στίς σαρακωμένες σκάλες καὶ παραπάνω σ' ἀσάρωτα πατώματα κόσμος σὰν αὐτὸν ἀνήσυχος, γυναῖκες, ἄντρες, παιδιά, ἐπρόσμεναν νὰ μάθουν ἀπὸ τὸ σύρμα τὴν τύχη τῶν δικῶν τους·

ποιὸς τοῦ φίλου, ποιὸς τοῦ συγγενῆ, ποιὸς τοῦ προστάτη του. Κ' ἐκεῖνο κρῦο, ἀσυγκίνητο ἐσώριαζε μὲ τὴ φλύαρη γλώσσα του ἀκατάπαυστα πένθος καὶ θλίψι περίγυρα. Ὠνόμαζε πνιγμούς, ἐμετροῦσε σκληροὺς θανάτους, ἔλεγε ναυάγια, περιουσίας χαμούς, ὀνείρων σβύσιμο, ἐσυνέπειαιρε χαρὲς κ' ἐλπίδες μὲ τὴν ὀρμὴ ἀγρίου καὶ καταστρεφτικοῦ δρόλαπα. Καὶ κάθε λίγο ἀπάνω στὰ πατώματα, στίς σκάλες κάτω καὶ παρακάτω στὴ στενόχωρη αὐλή θρήνοι ἀκούονταν, λυγμοὶ ἀιτηχοῦσαν, κορμιὰ ἐπεφταν λιπόθυμα, καυτήριο ἐκυλοῦσε τὸ δάκρυ.

Ὁ καπετὰν Εὐρίχης δὲν ἤμπορουσε νὰ ὑποφέρῃ περισσότερο τὴν ἀμφιβολία του. Ἐβιάζοταν νὰ μάθῃ καὶ τὴ δική του μοῖρα, ν' ἀκούσῃ τοῦ συρμάτου τὴ φωνή, ἂν θὰ λαλήσῃ κλάγγασμα χαρᾶς ἢ νεκροσήμασμα; Ἀλύπητα ἔσπρωξε τὸν κόσμον ζερβόδεξα, ἀνέβηκε δύο δύο τὰ σκαλιά, ἔφτασε μὲ κόπο ἐμπρὸς στὴ θυρίδα κ' ἐρώτησε μὲ ὀλότρημη φωνή:

— Γιὰ τὸν Ἀρχάγγελο... τὸ μπάρκο... μὴν ἀκούσατε τίποτα;

— Τίποτα· τοῦ ἀπαντᾷ ξερὰ ὁ τηλεγραφητής.

Τίποτα! πῶς εἶνε δυνατόν; Ξαναρωταίει:

— Ἀρχάγγελο τὸ λέν· ἔχει φιγούρα δέλφινά... ἔχει στὸ μεσαῖο κατάρτι κόφα· Σπεισιώτικο χτίσιμο.

Καὶ κολλᾷ περίεργα τὰ μάτια στοῦ ὑπαλλήλου τὸ πρόσωπο, ἀφτιάζεται προσεχτικὰ τοὺς κρότους ποῦ βγάζει ξερούς, συγκρατητοὺς σὰν ὀδοντοχτύπημα κρυομένου ἢ μηχανῆ. Τὰ σωθικά του λαχταροῦν. φεύγουν τὰ σανίδια ἀπὸ τὰ πόδια του λιποθυμίας αὔρα τὸν περιζώνει παντοῦ. Μὰ δὲν τὴν παραιτᾷ καθόλου τὴ θέσι του· δὲν ἀφίνει στιγμή ἀπὸ τὰ μάτια τὸν ζωντανὸν καθρέφτη του. Τέλος σηκώνει ἐκεῖνος τὰ μάτια, τὸν καλοκυντᾷ μιὰ στιγμή καὶ λέγει μὲ φωνὴ ἀδιάφορη:

— Ναί... Ἀρχάγγελος. Ἐχάθηκε στὸ τάδε μέρος τῆς Ρούμελης· ἐκόπηκε στὰ δύο· ἡ πρύμη του ἐρρίχθηκε στοὺς βράχους μὲ δύο παιδιά μέσα... Τὰ παιδιά εἶνε ζωντανά.

Ζωντανά! Ἀναστηλώνεται ὁ καπετάνιος στὰ πόδια του διώχνει τὸ βάρος ἀπὸ τὰ στήθη του· χαρὰ γλυκοδροσιζει τὴν ψυχὴ του.

— Τὰ ὀνόματα; λέγει τὸν ὑπάλληλο μὲ τρυφερὴ φωνὴ σὰν χᾶδι· δὲν μποροῦμε τάχα νὰ μάθουμε τὰ ὀνόματά τους;

— Πέτρος καὶ Γιάννης· τοῦ ἀπαντᾷ σὲ λίγο μὲ πλάνα ἐκφρασι ὁ ὑπάλληλος.

Δόξα σοὶ ὁ Θεός! Πέτρος καὶ Γιάννης εἶνε τὰ ὀνόματα τῶν ἀδερφίων του. Ζωντανὰ λοιπὸν καὶ τὰ δύο. Ζωντανὰ ἐκεῖνα· θρίμματα τ' ὀλο-

καίνουργο σκαφίδι! Δὲν πειράζει· πάλι δόξα σοὶ ὁ Θεός! Ἄς ζήσουν καὶ φτιάξουν ἄλλο μεγαλῆτερο καὶ ὁμορφώτερο Φιλεύει ἀνοιχτόκαρδος πέντε ποῦρα τὸν ὑπάλληλο· δίνει ἓνα μετξήτι κέρασμα στὸν ὑπηρετῆ· παρηγορεῖ γλυκομίλητος τὰ θλιμμένα πρόσωπα. — Δὲν εἶνε τίποτα· ὅλοι καλά εἶνε· ὅλοι καλά! Μὰ τὸ ποτήρι τῆς χαρᾶς ἀμέσως θέλει νὰ τὸ κενώσῃ ὀλάκερο. Δὲν θέλει νὰ βλέπῃ τίποτα σκοτεινὸ στὴν πρόσχαρη εἰκόνα τῆς ζωῆς του

— Ποιᾶς ἡλικίας τάχα νὰ εἶνε τὰ παιδιά; ρωτᾷ πάλι.

Ἐκεῖνος σκυθρωπάει. Μὰ τὸν παρασκότησε! Γύρω του ἀκούονται φωνὲς ἀνυπόμονες· σπρώχνει ὁ ἓνας τὸν ἄλλον· θέλουν νὰ τὸν βγάλουν ἀπὸ τὴ θυρίδα. Ἐμαθε πῶς ζοῦν τ' ἀδέρφια του· δὲν τὸν φθάνει; Εἶνε καὶ ἄλλοι ποῦ λαχταροῦν γιὰ τοὺς δικούς των, ποῦ δὲν ξεύρουν καθόλου τί γίνονται. Ἄς μάθουν κ' ἐκεῖνοι κάτι! Ἀλλὰ ἐκεῖνος ἐγώιστῆς δὲν παραιτᾷ καθόλου τὴ θέσι του. Ἄνοιξε μιὰ τὴ χρυσελεφαντένια πύλη τῆς ζωῆς. θέλει καὶ ν' ἀπολαύσῃ τὸ μάτι του.

— Ποιᾶς ἡλικίας τάχα; ξαναρωτᾷ ὀλογέλαστος.

— Δέκα—δώδεκα χρονῶν, τοῦ ἀπαντᾷ ἐκεῖνος σκυμένος στὴ μηχανὴ του.

Πάλι τὸν πλακώνει ἀπελπισία. Τ' ἀδέρφια του δὲν εἶνε τόσο μικρά. Εἶνε ἀπὸ εἰκοσιπέντε καὶ ἀπάνω. Σκυθρωπός, ἐτοιμοδάκρυτος ἀφίνει τὴ θέσι του, κατεβαίνει τὶς σκάλες, βγαίνει ἀπὸ τὴν αὐλή, παίρνει τὸ βαποράκι καὶ φτάνει στὰ Θεραπειά. Ἀπὸ ἐκεῖ μ' ἐν' ἄλογο φτάνει στὸν Ἅγιο Γιώργη, παίρνει τὴν ἀκρογιαλιά. Τὰ μάτια του ὀμπρίζουν· κλαῖνε καὶ κλαῖνε ἀστεῖρευτα Ὁ ἥλιος ψηλὰ παιγνιδίζει ἀκόμη σὲ ζαφειρένιο οὐρανὸ. Δίπλα ἢ θάλασσα λίμνη ἀκύματη ἀπλώνεται ὡς τὰ οὐρανοθέμελα· ἐμπρὸς ἢ γῆ ἀνθοσπαρμένη μοσχοβολᾷ. Καὶ ὅμως ἢ ἀκρογιαλιά τοῦ δείχνεται πλατὺ νεκροταφεῖο ἀπὸ ἄκρη σὲ ἄκρη. Κάθε τῆς βράχους κ' ἓνα νεκροκρέββατο. Τριγύρω φθορὰ καὶ μούχλα. Καράβια κομματιασμένα, βαρκοῦλες μισοσπασμένες, σχοινιά, κατάρτια, φιγούρες, πανιά, εἰκονίσματα, παδέλες, πιᾶτα, λιβανιστήρια, πυξίδες, χρυσοῦζυλα. Καὶ μαζί χέρια, πόδια, κορμιὰ δίχως κεφάλια, κεφάλια δίχως κορμιὰ, κενὰ καύκαλα, τρίχες χωμένες στίς ρωγμές, μυαλὰ στομπρισμένα στὴν πέτρα. Κάποια κινητὴ πόλις ἐπροσέχθισε νομίζεις ἐκεῖ, ἐσκόρπισε κάτω ἀπὸ τὸ αὐστηρὸ βλέμμα τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπονεκρώθηκεν ἢ ζωὴ καὶ ὁ πλοῦτος τῆς. Ἐνα τρεχαντηράκι, ὁμορφοφτιασμένο, ἄγγελος ἐπρόβαινε μὲ πανιά καὶ ξάρτια, λέγεις καὶ ἀρμένι-

ξεν ανάερα. Καὶ ὅμως ἦταν πεταγμένο στὴν κορφή ἐνὸς βράχου καὶ ἦσαν τ' ἀκανόνιστα δόντια τῶν πετρῶν ἐπιβουλα χωμένα μέσα στὰ ξύλα τῆς καρίνας του· καὶ ἦσαν τὰ ξύλα τῆς καρίνας του ἀπελπιστικά σφιχτασμένα μέσα στὰ λακκώματα καὶ τὶς σχισμάδες τῆς πέτρας. Οὔτε νερὸ οὔτε ἀνεμος ἤμποροῦσε νὰ περάσῃ ἀποκεῖ. Κ' ἓνα σκυλί στὴν πρύμη δεμένο ἐγύριζε μάτια κατακόκκινα, ἐδάγκωνε τὰ ξύλα, ἔτρωγε τὴν ἀλυσίδα του, ἄρπαζε κ' ἐτράβα μὲ πάθος τὴν οὐρὰ καὶ τὸ νερὸ κυτίζοντας ἀλύχταγε καὶ ἀλύχταγε, σὰν νὰ τὸ ἔβριζε ποῦ τ' ἄφηνε ἀκόμη ζωντανό, ἀφοῦ τ' ἀφεντικά του τ' ἄρπαξε ὁ ρούφαλας.

Ἐκαμε ἀκόμη μερικά βήματα ὁ καπετὰν Ξυρίχης καὶ ἄξαφνα εὐρέθηκεν ἔμπρὸς στὸ μπάρκο του. Ἐπρεπε νὰ εἶνε δικό του ξύλο, νὰ τοῦ μιλῆσῃ στὴν ψυχὴ γιὰ νὰ τὸ γνωρίσουν τὰ μάτια του στὴν κατάστασι ποῦ ἦταν. Οὔτε κατάρτια, οὔτε πανιά, οὔτε σκαφίδι ἀπόμεινε πλέον. Μόνον ἡ πρύμη του κ' ἐκείνη ξεσκλισμένη, ἐκρατιόταν ἀπελπιστικά σὲ δὺο χάλαρα. Καὶ γύρωθ' ἐκείνης πικρὴ νεκροπομπή, ἄλλα ξύλα σκορπισμένα, κουπιὰ καὶ ἄρμενα· ἄλλες καρίνες φαγωμένες· ἄλλα ποδόσταμα καὶ σωτρόπια καὶ σταύρωσες. Καὶ ἀκόμη γύρωθ' ἐκείνης πικρότερη συνοδεία! Βλέπει τὸν ναύκληρο νεκρὸ στὸ πλάγι· βλέπει τοὺς ναῦτες πέρα-δῶθε σκορπισμένους, ἄλλους κολλιτσιδα ἐπάνω στὰ χάλαρα, ἄλλους μισοσκεπασμένους μὲ τὸν ἄμμο, ἄλλους παιγνίδι τοῦ νεροῦ, δαρμὸς καὶ φτύμα του. Καὶ ἀπάνω στὰ τουμπανισμένα πτώματα, στὰ πρόσωπα τὰ χασκογέλαστα καὶ ἀναμπαιχτικά, τὰ ὄρνια καλοκαθισμένα ἐβύθιζαν τὸ ράμφος στὴ νεκρὴ σάρκα, ἔτρωγαν κ' ἐμασοῦσαν λαίμαργα καὶ μόλις στὸν κρότο του ἐπέταξαν κρίζοντας, σὰν νὰ διαμαρτύρονταν ποῦ τὰ ἐνόχλησε στὸ πλούσιο φαγοπότι.

Ἀρχίζει τώρα φριχτότερο τοῦ καπετάνιου τὸ βάσανο. Τὰ ξένα ἐκεῖνα πτώματα δείχνουν ὀλοφάνερα πῶς κοντὰ βρίσκονται καὶ τὰ δικά του. Θέλει νὰ δράμῃ, νὰ ἐρευνήσῃ παντοῦ καὶ ὅμως δὲν τολμᾷ. Κάτι τι μέσα τὸν κρατεῖ, τὰ πόδια του καρφώνει ἐκεῖ στ' ἀχνάρια του. Ὁ πόθος ὅμως ἰσχυρότερος τὸν σπρώχνει ἔμπρὸς, πάει καὶ ψαχουλεύει ἓνα μὲ τὸ ἄλλο καὶ τέλος βρίσκει ἀσοῦσουμα καὶ τ' ἀδέρφια του. Τὸ ἓνα κείτται μὲ τὸ κεφάλι συφραλισμένο· τὸ ἄλλο ἔχει καὶ τὰ δὺο πόδια κομμένα στὰ γόνατα. Ἄν δὲν τοῦ τὸ ἔλεγε ἡ ψυχὴ, βέβαια δὲν θὰ τ' ἀναγνώριζαν τὰ μάτια του, ὅπως καὶ τὸ μπάρκο. Ἄλλὰ τοῦ τὸ εἶπε καὶ τὰ καλογνώρισεν εὐθύς. Καὶ τότε τὰ μάτια του ἐστείρεψαν· οὔτε δάκρυα βγάδουν, οὔτε σπαρταροῦν. Τὴ θάλασσα μόνον

κυτίζουν αὐστηρά, πειστωμένα καὶ ἄξαφνα ὁ γρόθος σηκώνεται καὶ πέφτει μὲ ὄρμη, ποῦ λέγεις ἀνατρόμαξε κ' ἐπισωπάτησεν ἐκείνη φοβισμένη.

Ἐπειτα σκύφτει καὶ γλυκοφιλεῖ τ' ἀδέρφια του· χαϊδεύει τοὺς τὰ χτυπημένα κορμιὰ ἀνάλαφρα, σὰν νὰ φοβᾶται μὴν τὰ ξυπνήσῃ· κάτι τοὺς ψιθυρίζει μυστικά στὸ αὐτί, θέλει παρηγοριά, θέλει μακρυνὴν ὑπόσχεσι. Ἐπειτα μὲ τὸν λάξο ἀρχίζει καὶ σκάφτει τὸν τάφο τους. Ἐπαιδεύτηκε κάπου μίαν ὥρα στὸν ἄμμο. Τὸν ἀνοίξε καλά· ἀπίθωσε πρῶτα τ' ἀδέρφια. Ἐπειτα τὸν ναύκληρο, κατόπιν τοὺς ναῦτες, ἐκύλισεν ἀπάνω πέτρες καὶ χάλαρα. Ἐπειτα ἔπιασε πάλι τὴ στράτα του κ' ἔφτασε στὰ Θεραπεῖα· βρῖσκει τὸ βαπόρι, ἔφτασε πάλι στὸ μπάρκο

— Ἔτοιμα; ρωτᾷ τὸν γραμματικό.

— Ἔτοιμα.

— Φόρα τὴν ἄγκυρα.

Καὶ ὁ καπετὰν Ξυρίχης ἀμίλητος, σκυθρωπὸς ἔπιασε τὴ θέσι του στὸ κάσαρο κ' ἐξακολουθήσαμε τὸ ταξεῖδι.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

ΗΛΙΟΒΑΣΙΛΕΜΑ

Γαλάζια ξαπλώνεται προστά τους ἡ ἡσυχία θάλασσα καὶ ὁ ἥλιος χάνεται πίσω ἀπὸ τὰ γραφικὰ βουνὰ τῆς ἀντικρινῆς ἀκτῆς. Ἀπόλυτη ἡσυχία βασιλεύει ὀλόγυρα, ὅταν λίγο λίγο ὁ καθάριος οὐρανὸς ἀρχίζει νὰ χρωματίζεται, νὰ πυρπολῆται ἀπὸ φλόγες χρυσῆς σὰν λυομένο Βενέτικο χρυσάφι, κατακόκκινος σὰν ἀπὸ ἀγνωστη πυρκαϊά, καὶ μενεξεδένιος, σὰν νὰ καίγονται ἐκεῖ πάνω πολῦτιμα μύρα.

Κεῖ πίσω βέβαια κάποιον μυστήριον τελείται, κάποιον μυστικὴ θυσία γίνεται καὶ ἔτσι ἀπὸ μακρὰ φαίνεται ν' ἀνεβαίνει τρεμουλιαστὸς ὁ ἀσπρόμαυρος καπνὸς ἀπὸ τὸν κρυμμένο καὶ ἀγνωστο βωμὸ, ὅπου μυριόχρωμα λουλούδια καίονται γιὰ τὴν δόξα τοῦ μεγάλου βασιλεῖα ποῦ πάει νὰ κοιμηθῇ πάει στὸ πορφυρὸ κρεββάτι του.

Λίγο, λίγο, ὁ καπνὸς δὲν φαίνεται ποιά, τὰ φλογισμένα σύγνεφα χωρίζονται σὲ δύο, καὶ ἀνάμεσα φαίνεται μία ὀλόχρυση λουρίδα, εἶνε ἡ πόρτα τοῦ παραδείσου· βέβαια ἀπὸ κεί ζευγαρωμένα τὰ αἰθέρια χερουβεῖμ βγαίνουνε τῆς φεγγαρόλουστες βραδιῆς καὶ τριγυρίζουνε στὴν ἀκροθαλασσιὰ καὶ ψέλνουνε τοὺς ὕμνους τῆς μεγάλης ἀγάπης. Ἐκεῖ πίσω κρύβεται ἴσως ἡ εὐτυχία τὴν ὅποια τόσο ποθοῦμε.

Τὸ μεγαλόπρεπο αὐτὸ θέαμα κρατοῦσε τοὺς δύο νέους μαγεμένους, ἐκεῖ ποῦ κάθονταν στὴν

ἀκροθαλασσιὰ πάνω στὰ κατάσπρα βοτσαλακία ἀνάμεσα στὰ ὅποια περνόντας τὸ νερὸ ψάλλει τὸ ἀτέλειωτο τραγοῦδι του. Ὡς τὴν ὥρα αὐτὴ δὲν εἶχανε πῆ λέξι, ὅταν πρῶτη ἐκείνη διέκοψε τὴν σιωπὴ λέγοντας:

— Βλέπεις; ἐκεῖ ἀνάμισα εἶνε ἡ πόρτα τοῦ παραδείσου!

— Πᾶμε τῆς ἀποκρίνεται ἐκείνος.

— Ἄχ! εἶνε πολὺ μακρὰ καὶ ποῖος ξέρει πίσω ἀπὸ τὴν χρυσὴ ἐκείνη πόρτα τί πόνοι θὰ κρύβονται. Καὶ μέσα στὰ σκοτεινὰ σὰν τὴν νύχτα μάτια τῆς ἔλαμψε γιὰ μιὰ στιγμὴ κάποιον μυστικὴ ἀχτίνα, ἐνῶ τὰ γαλανὰ μάτια τοῦ νέου ἔβλεπαν μὲ πόθο τὴν χρυσὴ πόρτα τοῦ παραδείσου.

ΕΙΡΗΝΗ ΝΙΚΟΚΑΛΑ·Γ·ΔΟΥ

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΥΑ ΝΙΚΗΤΡΙΑ

(Βραβευμένον ἔργον τῆς Γαλλ. Ἀκαδημίας)

— Λοιπὸν εἰς τὴν πατρίδα σας αἱ γυναῖκες κατήγγησαν τὸν ὄρκον τῆς ὑπακοῆς;

— Ἀπολύτως. Μεταξὺ ὁμοίων δὲν ὑπάρχει λόγος ὑποταγῆς.

— Εἶνε σωστὸν. Ἴδου μία πρόοδος ὅπου δὲν ἐγνώριζα. Δὲν ἐκπλήττομαι πλέον, εἰν βλέπω μὲν τόσας Ἀμερικανίδας μόνας εἰς τὴν Εὐρώπην. Νομίζω ὅμως ὅτι ἡ κυρία Βέργα δὲν ἔκαμε καλὰ νὰ σᾶς βάλλῃ εἰς τὸ κεφάλι νὰ περάσετε τὸν χειμῶνα εἰς τὴν Ρώμην.

— Ὡ! Ὁ κ. Ρολάνδος θὰ ἔλθῃ εἰς τὸ τέλος νὰ μὲ συναντήσῃ εἰς τὴν Ρώμην. Μὲ λατρεύει.

— Τὸ ἐννοῶ αὐτό! εἶπεν ὁ Πρίγκηψ, βλέπων τὴν νέα γυναῖκα μὲ θαυμασμόν...

Εἰς τὰς δύο Ἰανουαρίου, ἡ κ. Ρονάλδου καὶ οἱ σύντροφοι τῆς ἔφυγαν διὰ τὴν Ρώμην, εἰς τὴν ὅποιαν κατόπιν πολὺ καλοῦ ταξειδιοῦ ἔφθασαν ἓνα πρωτὸ καὶ εὖρον ἔτοιμον ἓνα διαμέρισμα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Quirinal, ἀπὸ ἓνα σαλόνι μίαν τραπεζαρίαν καὶ τέσσαρα ὑπνοδωμάτια, πρὸς τὸ μεσημβρινὸν μέρος.

Ἐπειδὴ θὰ ἤρχοντο τὸ πρωτὸ μὲ τὸ πρῶτον τραῖνον δὲν εἰδοποίησαν τοὺς δὲ Βέργα, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν μεταξὺ τῶν τριῶν καὶ τεσσάρων ἡ Ἐλένη καὶ ἡ Δώρα, ἀνυπόμονοι νὰ τοὺς ἐπανίδουν, ἤλθαν εἰς τὸ σπίτι τους. Οἱ δὲ Βέργα διὰ λόγους οικονομικοὺς εἶχαν ἐνοικίασει τὸ παλάτι των καὶ ἐνοίκιασαν μίαν ἑπαυλιον, τὴν ὅποιαν τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἐτοίμαζαν. Ἡ ἐθιμοτυπία δὲν ἦτο πολὺ αὐστηρὰ εἰς τὸ σπίτι τῶν

Βέργα· ὁ ὑπηρέτης ὠδήγησε τὰς ἐπισκεπτρίας εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν ὅπου εὐρίσκοντο οἱ κύριοι του. Ἐστάθησαν εἰς τὴν πόρτα μερικὰ δευτερόλεπτα, ἀρκετὰ ἐκπληκτοί. Ἰπῆρχε ἐκεῖ ἓνα φοβερὸ ἀνακάτευμα ἐπίπλων καὶ κομψοτεχνημάτων. Ὁ μαρκήσιος καὶ δύο κύριοι πολὺ κομψοί, ἀνεβασμένοι σὲ ἀνεμόσκαλες, ἐδοκίμαζαν νὰ κρεμάσουν εἰκόνας ἐπάνω εἰς τοὺς στρωμένους μὲ μεταξωτὸ τοίχους, ἐνῶ ἡ μαρκησία, ὀρθία εἰς τὸ μέσον τοῦ δωματίου, μὲ τὸ καπέλλο στὸ κεφάλι, ἐξήταξε τί ἐντύπωσιν ἔκαναν. Εἰς τὴν θέαν τῶν συμπατριωτισσῶν τῆς ἔτρεξε εἰς συνάντησίν των μὲ φωνὴς χαρᾶς, ἐνῶ οἱ τρεῖς κύριοι ἐπήδουν κάτω ἀπὸ τῆς σκάλες. Ὁ κύριος Βέργα ἤλθε νὰ χαιρετίσῃ τὰς Ἀμερικανίδας καὶ νὰ παρουσιάσῃ εἰς αὐτὰς τοὺς φίλους του;

— Ὁ πρίγκηψ Βιβιάνη καὶ ὁ δοῦξ Μαρσάνο.

Ὅταν ἤκουσαν τοὺς τίτλους αὐτοὺς ἡ κυρία Ρονάλδου καὶ ἡ δεσποινὴς Καρόλ ἔμειναν ἐκπληκτοὶ καὶ μόλις εὐρέθησαν μόναι μὲ τὴν μαρκησίαν, ἡ Δώρα τὴν ἐρώτησε, εἰν ἦσαν ἀληθινοὶ πρίγκηπες καὶ δοῦκες αὐτοὺς ποῦ εἶδαν.

— Πιστεύω, καὶ μάλιστα αἱ οἰκογένειαι των εἶνε ἀπὸ τὰς ἀρχαιοτέρας... Αὐτὸ τοὺς διασκεδάσει νὰ μᾶς βοηθοῦν νὰ διορθώσωμεν τὸ σπίτι μας. Οἱ Ἰταλοὶ δὲν εἶνε ὑπερήφανοι.

Ἀφοῦ μίλησαν ἀρκετὰ διὰ τὴν Ἀμερικὴν καὶ τὸ Παρίσι, ἡ κυρία Βέργα ἐπέμεινε νὰ ἐξέλθουν. Ὁ καιρὸς ἦτο γλυκὺς καὶ ἤμποροῦσαν νὰ κάμουν ἓνα γύρο μὲ ἀνοικτὸ ἀμάξι. Ἐπέρασαν σιγά, σιγά ὅλο τὸ Corso.

— Ἀγαπημένη Ρώμη! — εἶπεν ἡ Ἐλένη κυττάζουσα μὲ βλέμμα μελαγχολικὸν τριγύρω. — Εἶνε πάντοτε κανεὶς εὐτυχῆς ὅταν τὴν ἐπανευρίσκῃ. Ἦλθα μαζὺ μὲ τὸν Ἐρρίκον κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ γάμου μας. Καὶ ἔχω διατηρήσει δι' αὐτὴν ζωηροτάτην ἀνάμνησιν. Νομίζω πῶς θὰ ἀναγνωρίσω ὅλους τοὺς παλαιούς δρόμους, ὅλα τὰ παλάτια.

— Ὡ! ἐγὼ, εἶπεν ἡ Δώρα, πρὸ ὀκτῶ ἐτῶν δὲν τὴν ἔχω ἰδῆ. Τὰ πόδια μου ὅμως ἀκόμη ἐνθυμοῦνται τὶς ἀτέλειωτες γαλαρίες τοῦ Βατικανού, εἰς τὰς ὁποίας ἀναγκαστικῶς ἐπήγαίνα. Πολλὰς φορὰς εἶχα κλαύσει ἀπὸ κούρασιν μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν μας εἰς τὸ ξενοδοχεῖον. Εἶχα ἀρχίσει νὰ μισῶ τὰ ἀγάλματα, ἐκτὸς πάντοτε ἀπὸ τὸν Ἀπόλλωνα τοῦ Belvédère, τὸν θαυμάσιον ἐκεῖνον πτερωτὸν θεόν.

— Πτερωτὸς ὁ Ἀπόλλων! Δώρα! Τί μυθολογία εἶνε αὐτὴ, εἶπε ἡ κυρία Ρονάλδου. Τὸν συγχίζεις μὲ τὸν Ἐρμῆ.

— Διόλου, ἔερω πολὺ καλὰ ὅτι δὲν ἔχει φτερά εἰς τὰ πόδια, ἀλλὰ μοῦ ἔκαμε τὴν ἐντύπωσιν

ὅτι ἤμποροῦσε νὰ περιπατήσῃ ἐπάνω στὸν ἀέρα καὶ στὸ νερό· πραγματικὸς ἡμίθεος. Ποτὲ δὲν τὸν ἐλησμόνησα... Ἀλήθεια, κυρία Βέργα, ἐὰν δῆτε τὸν κόμητα Sant-Anna, δείξατε τὸν μου.

Ἡ μαρκησία ἄρχισε νὰ γελᾷ:

— Ἄ! ὁ κόμης Sant-Anna μετὰ τὴν ὁμιλίαν διὰ τὸν Ἀπόλλωνα! Ἐὰν τὸ ἤξευρε αὐτὸ βεβαίως θὰ ἐκολακεύετο.

Ἡ δεσποινὶς Καρόλ ἐκοκκίνησε, ἔπειτα ζωηρῶς:

— Θὰ εἶχε μεγάλο ἄδικο... αἱ σκέψεις μου ἀκολουθοῦν ἢ μία τὴν ἄλλην, δὲν ἔχουν πάντοτε συνέχειαν καὶ ἐπειδὴ δὲν γνωρίζω τὸν κόμητα Sant-Anna δὲν ἤμπορῶ νὰ κάμω καμμία σύγκρισιν.

— Αὐτὸ εἶνε ἀλήθεια, ἄλλως τε εἶνε πολὺ ὠραῖος, δὲν εἶνε ἔτσι Ἑλένη;

— Πολὺ ὠραῖος ἀπεκρίθη ἐκείνη, μὲ τόνου ἀδιάφορον.

— Μετ' ὀλίγον βέβαια θὰ τὸν ἰδῆς, διότι δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι θὰ εἶνε εἰς τὸ Πίντζιο.

Οἱ λόγοι αὐτοὶ ἐπροξένησαν αἰφνιδίαν συγκίνησιν εἰς τὴν κυρίαν Ρονάλδου. Ἐκατάλαβε τότε πόσον ἢ ἀνόμνησις τοῦ Ouchy τὴν ἐπείραξε. Καὶ ἀμέσως ἠσθάνθη ὅτι τόσο γρήγορα δὲν ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ρώμην.

Τὴν προηγουμένην εἶχε βρέξει καὶ ἐπειδὴ ἡ κυρία δὲ Βέργα ἐφοβείτο, ὅτι θὰ ἦτο πολὺ ὑγρασία εἰς τὴν Villa Rorghése, διέταξε τὸν ἀμαξιάτην τῆς νὰ πάῃ εἰς τὸ Πίντζιο.

Τὸ ἀμάξι ἀνέβηκεν ἀργά, ἀργὰ τὸν ἡλιοφώτιστον ἀνήφορον διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ταρατσα, ὅπου ὅλος ὁ καλὸς κόσμος τῆς Ρώμης, συναντᾶται καὶ ὅπου οἱ καλλιτέχναι κατὰ τὴν ὥραν τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ἔρχονται διὰ νὰ ἐμπνευσθοῦν.

Αἱ τρεῖς Ἀμερικανίδες ἦσαν ἐκεῖ πρὸ ὀλίγων λεπτῶν, ὅταν ἡ μαρκησία ἄρχισε νὰ φωνάζῃ:

— Ἴδου ἀκριβῶς ὁ Sant Anna!

Ἡ Δώρα εἶχεν ἀρκετὴν δύναμιν διὰ νὰ μὴν γυρίσῃ τὸ κεφάλι τῆς.

Ὁ Λέλο μόλις ἀνεγνώρισε τὴν κυρία Βέργα, ἄφησε τοὺς φίλους του μὲ τοὺς ὁποίους συνμιλοῦσε καὶ διηθύνθη πρὸς τὸ ἀμάξι τῆς.

Εἰς τὴν θεάν τῆς Ἑλένης ἔκαμεν ἓνα κίνημα ἐκπλήξεως, ἀλλὰ πολὺ γρήγορα, χωρὶς στενοχωρίαν, χωρὶς δισταγμὸν τῆς ἔδωκε τὸ χέρι.

— Καλῶς ἤλθατε! — εἶπε μὲ φυσικώτατον τόνου. — Εἶμαι ἐνθουσιασμένος ὅπου σὰς ἐπαυβλέπω.

Ἡ μαρκησία τὸν παρουσίασε εἰς τὴν Δώρα.

Ἐπεκλίθη βαθύτατα καὶ ἔπειτα ἐστράφη πάλιν πρὸς τὴν Ἑλένην:

— Ἀργήσατε πολὺ καὶ ἐφοβούμεθα ὅτι θὰ ἀλλάξετε δρομολόγιον.

— Ἐπεριμέναμεν τὸ τέλος τῆς δυσαρέστου ἐποχῆς τῆς Ρώμης.

— Ἐκάματε πολὺ καλά... Τώρα ἤμποροῦμεν νὰ σὰς προσφέρωμεν ἡλιον ὅσον θέλετε.

Ἐπειτα ἀκούμπησε εἰς τὴν πόρτα τῆς ἀμάξης μὲ οἰκειότητα καὶ ἐζήτησε νέα διὰ τὴν θείαν τῆς ἀπὸ τὴν κυρίαν Ρονάλδου διὰ τὸν ἀδελφὸν τῆς καὶ διὰ τὸν σύζυγον τῆς. Ὁμίλησαν γιὰ τὸ Παρίσι, διὰ τὰ θέατρα. Ἐνῶ ὠμιλοῦσε ἐκύτταξε μὲ περιέργειαν τὴν δεσποινίδα Καρόλ, σὰν νὰ τοῦ εἶχε κινήσει τὸ ἐνδιαφέρον. Εἰς τὰ μάτια του δὲν ὑπῆρχον πλέον φλόγες, εἰς τὰ χεῖλη του καμμία πλέον συγκίνησις. Εἶχε σβυσθῆ ἢ ἐπιθυμία ἢ ὁποῖα ἔκανε τὴν φυσιογνωμίαν του τόσο ζωηράν, εἶχε σβυσθῆ τὸ πάθος τὸ ὁποῖον τὸν ἔκανε τόσο ἐνθουσιάζον... Ἐκπληκτος ἢ Ἑλένη μόλις ἀπαντοῦσε. Δὲν ἤμποροῦσε νὰ πιστεύσῃ ὅτι εἶχε ἐμπρὸς τῆς τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος μὲ τόσο πάθος τῆς εἶχε ὁμιλήσει, ὁ ὁποῖος εἶχεν εἰσέλθῃ εἰς τὸ δωμάτιόν της εἰς τὰς ἑνδεκά τὸ βράδυ... Εἶχε λοιπὸν ὄνειρευθῆ; Ὅσον τὸν ἔβλεπε καὶ τὸν ἤκουε ἠσθάνετο ἓνα περίεργον αἶσθημα ἐσωτερικοῦ τρόμου, τῆς ἐφαίνετο ὅτι ὅλα τριγύρω τῆς ἐγίνοντο σκοτεινὰ καὶ μελαγχολικά. Καὶ τὸ πρόσωπόν τῆς ἠλλοιοῦτο ἐλαφρῶς ἀνετρίχιαζε....

— Ἴδου ὁ ἥλιος ὅπου δύει, εἶπεν ἡ μαρκησία. Εἶνε ἢ ἐπικίνδυνος ὥρα δι' ὅσους δὲν εἶνε συνειθισμένοι εἰς τὸ κλίμα τῆς Ρώμης.

Ὁ κόμης τότε ἐζήτησε τὴν ἀδειαν ἀπὸ τὴν κυρίαν Ρονάλδου νὰ ὑπάγῃ νὰ τὴν ἐπισκεφθῆ, καὶ ἔπειτα μὲ μεγάλην εὐγένειαν ἐχαιρέτησε τὰς τρεῖς κυρίας.

— Εἶνε ἀπλούστατα θαυμάσιος, εἶπε ἡ δεσποινὶς Καρόλ μόλις ἐγύρισαν τὰ ἄλογα.

— Ἐέρεις εἶνε γαμπρός! — εἶπεν ἡ κυρία δὲ Βέργα μειδιῶσα. — καὶ νομίζω πῶς πολὺ εὐχάριστος θὰ νυμφευθῆ Ἀμερικανίδα.

— Δι' ὄνομα Θεοῦ, μὴν τῆς βάζετε τέτοιες ιδέες, εἶπε ζωηρῶς ἡ Ἑλένη, εἶνε ἰκανὴ νὰ ἀφήσῃ τὸν Ἰάκωβο.

— Εὐχарιστῶ, εἶπε ἡ νέα μὲ τόνου ξηρὸν.

ΤΟ ΜΑΡΑΜΜΕΝΟΝ ΚΡΙΝΟΝ

(Συνέχεια)

Τὸ ΓΕΥΜΑ ΗΤΟ ὠραῖον καὶ πλούσιον εἰς θαλασσινὰ καὶ κρῦα φαγητὰ καὶ ὄλοι ἔφαγαν μὲ ὄρεξιν καὶ μὲ πολλὴν εὐθυμίαν. Ἡ Ἄννα ἔχασε τὴν δειλίαν τῆς, τοποθετημένη κοντὰ εἰς τὸν Στέφανο καὶ εἰς τὴν κ. Θωμᾶ, ἢ ὁποῖα τῆς ἐφαίρετο μὲ ἀπλότατα καὶ κλωσύνην, σὰν νὰ τὴν ἐγνώριζε πρὸ πολλοῦ. Ὁ κ. Θωμᾶς εἶχε μαζὴ τὴν φωτογραφικὴν μηχανὴν του καὶ ἐτράβηξε διάφορες φωτογραφίας, ἐνῶ ἔτρωγαν καὶ ἔπειτα εἰς συμπλέγματα. Ὁ Στέφανος εὐθυμὸς ἐλάμβανε μέρος εἰς ὅλα τὰ συμπλέγματα μετὰ τῆς Ἀμάλιας καὶ τῆς Ἄννας.

Μετὰ τὸ φαγητὸν ἡ Ἀμάλια ἐπρότεινεν περίπατον ἀνὰ τὸ δάσος τοῦ Ἀχιλλείου. Πᾶμε νὰ στεφανώσωμεν τὸ μνημεῖον τοῦ Χάινε; εἶπεν ἡ κ. Θωμᾶ.

Αἱ τρεῖς γυναῖκες μετὰ τὴν πρότασιν αὐτὴν ἤρχισαν νὰ συνάξουν ἄνθη καὶ πρασινάδες ἐνῶ οἱ κύριοι ξαπλωμένοι κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα ἐκάπνιζαν.

Χαριτωμένη ἢ νέα σου ἀναγνώστρια, Στέφαν, εἶπεν ὁ Θωμᾶς, ἐνῶ ἓνα συννεφάκι καπνοῦ ἐσχημάτισε στεφανάκια ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του. Ὁραῖα! πολὺ ὠραῖα. Ἐέρεις ὅτι εὐχαρίστως θὰ ἄλλαξα θέσιν μαζὴ σου.

Ὁ Στέφανος δὲν ἀπήντησε. Ὁ Θωμᾶς ἐξηκολούθησε: Καὶ ἔχω τὴν ιδέαν ὅτι εἶσαι ἐρωτευμένος μαζὴ τῆς ἀφότου ἤσουν κλά. Ἦσουν ὁ γιαντρός τῆς, μοῦ εἶπεν ἡ γυναῖκα σου, ὅταν ἦτο ἀκόμη δεκαεὶς χρόνων κοριτσάκι καὶ ἔμενεν ὡς δασκαλίτσα εἰς τὸ σπίτι τῆς μητρικῆς σου.

Ἡ Ἄννα εἶναι ἓνα τίμιον κορίτσι καὶ δὲν μοῦ ἀρέσει νὰ μιλήσῃ γι' αὐτὴν μὲ τὸ πνεῦμα ποῦ μιλεῖς, εἶπε ξηρὰ, ξηρὰ ὁ Στέφανος καὶ ἔδοκίμασε νὰ σηκωθῆ. Ἀλλὰ εἶτε διότι δὲν ἔβλεπε, εἶτε διότι ἐγλύστρησε, ἐξανάπεσε πάλιν ἀπότομα καὶ ἐκτύπησε τὸ κεφάλι του ἐπάνω εἰς μίαν πέτραν. Ἡ Ἄννα ποῦ ἐπέστρεφεν ἐκείνην τὴν στιγμὴν μὲ τὸ στεφάνι τῆς ἔτοιμο, τὸν εἶδεν ὅταν ἔπιπτε καὶ χλωμὴ ἔτρεξε. Ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασε. Τὸν εβοήθησεν ὅμως νὰ σηκωθῆ καὶ ὅταν εἶδε σταγόνας αἵμα ἐπάνω εἰς τὴν πέτραν ἐχλώμιανε τόσο, ὥστε ὁ Θωμᾶς ἐφοβήθη ὅτι θὰ ἐλιποθυμοῦσε.

Δὲν εἶναι τίποτε, μὴν ἀνησυχῆτε, τῆς εἶπε μὲ τρόπον περίεργον. Εἶναι μίαν ἀπλὴ γοητσοῦνιὰ....

Τί συνέβη, Θεέ μου! τί ἔπαθες παιδί μου; εἶπεν ἡ Ἀμάλια, τρέχουσα εὐθὺς ποῦ ἀντελή-

φθη ὅτι κάτι εἶχε πάθει ὁ Στέφανος. Νὰ γιὰ νὰ μὴ θέλῃς νὰ σὲ συνοδεύῃ ὁ Μαρτέν. Ἄν ὁ Μαρτέν ἦτο ἐδῶ, θὰ σ' ἐβοηθοῦσε νά.....

Ἐπρεπε νὰ εἶμαι ἐγὼ ἐδῶ, εἶπεν ἡ Ἄννα στενοχωρημένη.

Ἀλλὰ σεῖς δὲν θὰ ἀντικαθιστᾶτε βέβαια τὸν Μαρτέν, εἶπεν ὁ κ. Θωμᾶς, σὰν νὰ ἐφρόντιζεν διὰ τὴν ἀξιοπρεπῆ θέσιν τῆς Ἄννας. Ἡ Ἀμάλια, ἢ ὁποῖα ἐπεριποιεῖτο μὲν καὶ ἐχάιδευσεν τὸν ἄνδρα τῆς, εἶχεν ὅμως ὅλην τὴν τὴν προσοχὴν εἰς ὅτι ἔλεγεν ὁ κ. Θωμᾶς, ἐφάνη πεισματωμένη διὰ μιᾶς. Ὅταν δὲν εἶμι ἐγὼ κοντὰ του, θὰ εἶναι ἡ Ἄννα, ἀπήντησεν. Εἶμαι βεβαία ὅτι θὰ θέλει νὰ μὲ βοηθῆ....

Ἡ Ἄννα ἐκοκκίνησε καὶ χωρὶς νὰ ἀπαντήσῃ τίποτε ἔβρεξε τὸ μαντύλι τῆς εἰς καθαρὸ νερὸ εἰς τὸ ὅποιον ἔρριψε δυὸ σταγόνας ρευστὸ ἀπὸ ἓνα μουκαλάκι, ποῦ εἶχεν εἰς τὴν τσέπην τῆς καὶ ἐπῆγε νὰ πλύνῃ τὴν πληγὴν τοῦ Στέφου. Δὲν εἶναι τίποτε, εἶπε. Θὰ μείνω μαζὴ σας, ἂν θέλετε καὶ οἱ ἄλλοι ἂς φέρουν τὸ στεφάνι μου εἰς τὸν Χάινε.

Ὅχι θὰ πάμεν ὄλοι μαζὴ, εἶπεν ὁ Στέφανος καὶ βοηθούμενος τώρα ἀπὸ τὴν Ἄνναν ἐσηκώθη. Ἡ κ. Θωμᾶ τοῦ ἔδωκεν ἀμέσως τὸ χέρι τῆς. Ἐλάτε θὰ σὰς ὀδηγήσω ἐγὼ, διότι ἡ καυμένη αὐτὴ θὰ δειλιᾷ ἴσως νὰ δεῖξῃ ἀμέσως μεγάλην οἰκειότητα μαζὴ σας. Καὶ ἡ Ἀμάλια θέλει νὰ εἶναι ἐλευθέρη γιὰ νὰ τρέχῃ....

Ὁραῖα, εἶπεν ἡ Ἀμάλια! Ὁ Στέφανος ἔχει δύο κυρίες. Θωμᾶ, μπορεῖς νὰ ἔχῃς καὶ σὺ μίαν τοῦλάχιστον καὶ ἄρπαξε τὸ χέρι του μὲ τρόπον σχεδὸν κατακτητικόν.

Μίαν, ἀλλὰ λέειναι, εἶπεν ὁ Θωμᾶς εὐθὺς ποῦ ἐπροχώρησεν ὀλίγα βήματα, ὥστε νὰ μὴν ἀκούεται. Καὶ τῆς ἔσφιξε τὸ χέρι, κάτω ἀπὸ τὸ μπράτσο του, σὰν ἄνθρωπος ποῦ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ὁμιλῆ ἔτσι. Ἄκουσε, Θωμᾶ, εἶπεν ἡ Ἀμάλια. Πρωτίτερα ἐφέρθηκες σὰν μάγκας καὶ σὰν πρόστυχος.

Συγχώρησέ με, τῆς εἶπεν ἐκεῖνος. εἶμαι τρελλός. Ἐέρεις ὅτι ἦσουν πάντοτε γιὰ μένα ἢ γυναῖκα ποῦ τρελλαίνει, καὶ ὅτι ὁσάκις σ' ἐφιλοξενούσεν ἡ Εὐα, δέκα χρόνια τώρα ὑπέφερα σωστὸ μαρτύριον....

Καὶ τώρα δὲν μπορῶ πειθᾶ νὰ κρατηθῶ, δὲν θέλω, δὲν μοῦ εἶναι δυνατὸν. Ἀμάλια, σ' ἀγαπῶ, εἶμαι τρελλός, καὶ μ' ἀγαπᾶς κ' ἐσύ. Τὸ ξέρω, τὸ νοιώθω, τὸ αἰσθάνομαι. Πρὶν ποῦ μιλήσῃς στή μικρὴ ἐκείνη κοπελίτσα, εἶδα τὸ βλέμμα σου, τὴν ἀγωνία σου.... Ἄν δὲν μ' ἀγαποῦσες, ὅταν τὸ πρῶτ' ἄρπαξα ἔξαφνὰ στὸ σαλονάκι τοῦ ξενοδοχείου καὶ σ' ἐφίλησα, θὰ μ' ἐπετοῦσες ἀπὸ τῆς σκάλης. Ἀλλὰ μ'

ἀγαπᾶς, μ' ἀγαπᾶς, μ' ἀγαπᾶς. Καί εἰς κάθε του λέξι ο Ἰωμᾶς τῆς ἔσφιγγε τὸ χέρι κ' ἐκείνη ἀδύνατη, νικημένη ἀφίετο μὲ ἀνέκφραστον ἡδονὴν νὰ μεθῆ ἀπὸ τὰ λόγια ἐκείνου τοῦ τρελλοῦ πάθους.

Εἶχαν φθάσει εἰς τὸ μνημεῖον τοῦ Χάϊνε, ἐνῶ οἱ ἄλλοι οὔτε ἐφάνιντο κἄν εἰς τὸ στενὸ μονοπάτι. Ἐπῆρε τότε ἐκεῖνος τὸ στεφάνι ποῦ ἡ Ἀμάλια κρατοῦσε στὰ χέρια της καὶ μὲ ὕψος ἀληθινοῦ ἐρωτευμένου. Ὅχι εἰς τὸν Χάϊνε, ἀλλὰ εἰς τὸν ἔρωτα, ποῦ ἔψαλλεν ὁ ποιητὴς μὲ τὴν γλύκα καὶ χάριν, εἰς τὸν ἔρωτά μας, ἕνα μεγάλο καὶ τρελλὸν ἔρωτα, ποῦ μᾶς ἐνώνει ἀπὸ σήμερα, ἀφιερόνω ἐγὼ τὸ στεφάνι, ποῦ ἐπλεξάν τὰ ὠραία σου χέρια, εἶπεν. Καὶ ἐτοποθέτησε μὲ εὐλάβειαν τὸ στεφάνι ἐπάνω εἰς τὸ λευκὸν μάρμαρον.

Εἶναι ἡ θρησκεία μου ἐμένα ὁ ἔρωτος, εἶπεν ἔπειτα. Μόνον εἰς αὐτὸν πιστεύω καὶ αὐτὸς μοῦ δίδει τὸν παράδεισον καὶ τὴν αἰωνιότητα. Αὐτὸς ὁ ἰδικὸς σου ἔρωτος Ἀμάλια, ποῦ μὲ κρατεῖ δεσμευμένον ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμὴν ποῦ σὲ εἶδα, κοριτσάκι ἀκόμη.

Ἡ Ἀμάλια ἦτον εἰς ἔκστασιν Ποτὲ τῆς ὡς τώρα δὲν εἶχεν ἀκούσει λόγια τὸσον ὠραία, μεθ' ὅλα τὰ φλέρτ ποῦ εἶχε κάμει εἰς τὴν ζωὴν της. Τὸν Στέφαν τὸν εἶχε πάρει χωρὶς ἔρωτα, ἀπὸ ἐλκρότητα, διότι εἶχε βάλει ἕνα στοίχημα καὶ διότι ἡ ἀδελφὴ της τὴν εἶχε φοβίσει ὅτι θὰ τῆς τὸν ἔπερνε ἄλλη. Ἀφοῦ ἦτο πλούσιος καὶ νέος θὰ ἦτο κλὸς σύζυγος.

Ἄλλ' ὁ Στέφανος ἦτον ὀλιγόλογος καὶ ποτὲ δὲν τῆς εἶχεν ὀμιλήσει ἔτσι. Ἐπειτα ἐνόσω ἦτο καλὰ, κατεγίνετο μὲ τὴν ἐπιστήμην του καὶ δὲν ἐφάνετο νὰ τὴν ἀγαπᾶ, ὅσον ἐκείνη ἐπιθυμοῦσε. Ἄλλως τε πάντοτε εἶχεν αἰσθανθῆ ὅτι ἡ συμπάθειά του πρὸς τὴν Ἄνναν ἦτο κἄτι περισσότερο ἀπὸ ἀπλή φιλίαν. Ἄκουσε, Ἰωμᾶ. εἶπεν. Δὲν ξέρω ἂν σὲ ἀγαπᾶ ἢ ὄχι. Ἄλλ' ὅ,τι καὶ ἂν εἶναι δὲν θέλω ἡ γυναῖκα σου νὰ φαντασθῆ κἄν τὸν ἔρωτα αὐτόν. Θὰ εἶναι τρομερόν. Ἦτο πάντοτε τὸσον καλὴ μαζὶ μου καὶ μ' ἀγαποῦσε ἀληθινά.

Δὲν θὰ φαντασθῆ τίποτε, μὴ σὲ μέλλει. Εἶναι τὸσον προσηλωμένη εἰς τὴν τέχνην της καὶ τὰ βιβλία της. Ἐπειτα, ξέρεις, δὲν εἶμεθα καὶ τὸσον σύμφωνοι εἰς τὴν ζωὴν. Οἱ χαρακτῆρες μας δὲν ἐσυμβιβάζοντο ποτέ....

Ναί! Ἐχεις δίκην! Ἡ Εὐα εἶναι πολὺ σοβαρὰ γιὰ σένα. Καὶ μοῦ φαίνεται ὅτι δὲν θὰ εἶναι ἰκανὴ ν' ἀγαπᾶ μὲ ἔρωτα.... πῶς νὰ πῶ.... σὺν τὸν δικό σου!!

Εἰς τὸ στενὸ μονοπάτι εἶχαν φανῆ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ὁ Στέφανος μὲ τὴν Εὐαν καὶ ὀπίσω

των μόνη της ἡ Ἄννα. Ἡ Ἀμάλια ἔτρεξεν εἰς ὑποδοχὴν των. Πῶς ἀργήσατε, καλέ! Σὰς περιμένουμε τὴν ὥραν τώρα ἐδῶ. Ὅταν ἔφθασαν, εἶδαν τὸ στεφάνι τῆς Ἀμαλίας ἐπάνω στὸ μάρμαρον. Ὡστε ἡ ἀφιέρωσις ἔγεινε, εἶπεν ἡ Εὐα.

Ὁ! τώρα! Ξέρεις ὅτι ἐγὼ δὲν ἔρχομαι εἰς ρομαντισμοὺς καὶ θὰ μοῦ φαίνονταν κωμικὸ νὰ σὰς περιμένω, γιὰ νὰ βάλωμεν μαζὶ τὰ λουλούδια μας ἐδῶ.

Μὲ τὰ λόγια αὐτὰ τὰ χέρια τῆς Εὐας καὶ τῆς Ἄννας μὲ τὰ στεφάνια ἐφάνηκαν σὺν νὰ παρῆσαν. Τοὺς ἐφάνετο πραγματικῶς κωμικὸν νὰ βάλουν τὰ στεφάνια των ἐνώπιον ὅλων ἐπάνω εἰς τὸ μάρμαρον, ὕστερα ἀπὸ τὴν κωμικὴν τροπὴν ποῦ εἶχε λάβει τὸ ζήτημα μὲ τὰ λόγια τῆς Ἀμαλίας.

Ὁ Ἰωμᾶς ἐπῆρε τότε τὰ δύο στεφάνια καὶ τὰ ἔβαλεν εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τὸ στεφάνι τῆς Ἀμαλίας. Διὰ τὸν Χάϊνε, εἶπε, τὰ λουλούδια δύο γυναικῶν, ὅπως ἐσεῖς, εἶναι ἕνα εἶδος λιβαρίσματος πρὸς τὸν μάρτυρα μιᾶς ὠραίας θρησκείας.

Ἡ Εὐα παρετήρησε τὸν ἄνδρα της μὲ κἄποιαν ἐκπληξιν. Συνήθως δὲν ἦτο ποιητὴς, παρὰ ὅταν ἤθελε νὰ δελεάσῃ καμμίαν νέαν του κατακτησιν. Τὸ πρὸς αὐτὴν κομπλιμέντο ἦτο συμπλήρωμα τῆς φράσεως ποῦ εἶχε προετοιμάσει ἐκ τοῦ προχείρου διὰ νὰ κάμῃ ἐντύπωσιν. Ὁρισμένως κἄτι νέον σχέδιον κατακτητικὸν ἐκουφορεῖτο εἰς τὸ μυαλό του, τὸν ὅποιον τὸν ἔκαμνε νὰ ἐπαινεῖ καὶ τῆς γυναικὸς του ἀκόμη τὰς ποιητικὰς σκέψεις, διὰ τὰς ὁποίας μᾶλλον τὴν ἐπερίπαιζε καὶ τὴν ἐγκρίνιαζε. Εἶχεν ἀντιληφθῆ ὅτι πάντοτε εἶχε βλέψεις κατακτητικὰς διὰ τὴν Ἀμάλιαν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐγνώριζε τὸν χαρακτῆρα τῆς φίλης της καὶ τὴν εἶχε φαντασθῆ πάντοτε εὐλικρινῆ, δὲν ἐπίστευεν ὅτι ὑπῆρχε κίνδυνος ἀπὸ τὸ μέρος αὐτό. Ἐμενεν ἡ Ἄννα. Ἦτο πολὺ ἔμμορρη καὶ περισσότερο ἀκόμη συμπληρωτική. Θὰ ἦτο λοιπὸν ἡ Ἄννα ὁ ἔρωτος τῆς στιγμῆς. Ἄλλ' ἔξαφνα παρετήρησεν ὅτι ἡ Ἀμάλια μετὰ τὸ κομπλιμέντο ἐκείνο ἐκατσούρισε καὶ ἐμελαγχόλησε. Ὁρισμένως καὶ αἱ δύο εἶναι ὑποψήφιοι, ἐσκέφθη ἡ Εὐα. Ἄλλως τε ἤξευρε τὰς συνηθείας τοῦ Ἰωμᾶ. Συνήθως εἶχε συγχρόνους δύο ἔρωτας. Ἡ ἀντίθεσις δύο χαρακτῆρων, ἡ ἡδονὴ δύο διαφόρων ἐρωτικῶν ἀπολαύσεων τοῦ ἦτο πάντοτε ἀπαραίτητος. Ἡ μία τὸν ἔκαμνε νὰ ἐπιθυμῆ τὴν ἄλλην, καὶ ἡ ψυχὴ δύο συγχρόνους γυναικῶν, τὰς ὁποίας ἐπίστευεν ὅτι ἀγαποῦσε, τοῦ ἔδιδαν ἀφορμὴν εἰς συγχρητικὰς μελέτας καὶ ἀναλύσεις ποῦ τὸν διεσκέδαζαν.

ΤΟ ΡΙΠΙΔΙΟΝ

ΠΡΟΠΑΤΩΡ τοῦ ριπιδίου βεβαιούται ὅτι ὑπῆρξε τὸ φύλλον τοῦ πλατυφύλλου Φοίνικος τῶν Ἰνδιῶν, τὸ ὅποιον οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι ἔκοψαν, καὶ κινούντες αὐτὸ ἐπρομηθεύοντο ὀλίγον ἀέρα εἰς τὴν ἀσφυκτικὴν χώραν των. Ἀργότερα, ὅταν ἤρχισαν νὰ ἐξαπλοῦνται εἰς τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, καὶ ἐπληροῦτο ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ Ἀνατολή, καὶ ἤρχισαν νὰ κτιζῶνται οἱ μυθῶδες σμαράγδινοι θρόνοι, δὲν ἐλησμονήσαν τὸ ἀπλοῦν, δροσερὸν πράσινον φύλλον, τὸ ὅποιον παρέσχε τὸσον σπουδαίαν ἐκδουλεύσιν εἰς τοὺς πατέρας των Εἰσάγεται εἰς τὰ παλάτια, εἰς τὰς βασιλικὰς αὐλὰς. Μετὰ τινα καιρὸν λαμβάνεται ὡς ὑπόδειγμα, καὶ ἀντικαθιστᾶται ὑπὸ τῆς οὐρᾶς τοῦ παραδεισίου πτηνοῦ καὶ ὑπὸ ἄλλων προσέτι πτηνῶν, ἐπίσης ὠραίων καὶ πολυχρόμων, ἀφθονούντων εἰς τὰς χώρας τῆς Ἀνατολῆς. Τὸ λυπηρὸν ἦτο, ὅτι ἡ θέσις ἡ ὁποία ἐδίδετο εἰς αὐτὸ δὲν ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὸ ὠραῖον ἐξωτερικὸν του. Ὅσον βαρύτιμος καὶ ἂν ἦτο ἡ στολὴ του, ἡ θέσις του ἦτο πάντοτε ὑποδεεστέρα εἰς τὴν αὐλὴν τῶν μεγιστάνων, ὅπου ἐτοποθετεῖτο. Ἦτο ἀκόλουθος τοῦ κυριάρχου ὄχι φίλος. Ποτὲ πρίγκηψ Ἀσιανὸς δὲν τοῦ ἔτεινε εὐμενῶς, ὡς φίλος τὴν χεῖρα. Χονδροειδεῖς γρόνθοι καὶ τυλῶδες δάκτυλοι δούλων ἐκίνουν αὐτό, παράγοντες ἀέρα εἰς τὸν κύριόν των. Διὰ κυριάρχην Ἀσιανὸν τὸ νὰ ἀερίζεται διὰ τοῦ ριπιδίου του ἦτο ἐξίσου ταπεινωτικόν, ὅπως καὶ τὸ νὰ ἐχόρευε.

Τινὲς τῶν ἀπογόνων τῶν πρώτων πριγκήπων, τῶν ὁποίων τὸ πνεῦμα δὲν ἦτο φιλήσυχον καὶ εἰς τὸ στήθος τῶν ὁποίων ἤρχισε νὰ γεννᾶται μία σκιερὰ ἐπιθυμία περιεργείας ξένων μερῶν, ἠκολούθησαν τὰ ἴχνη ξένων κατακτητῶν, αὐτοὺς δὲ ἠκολούθησε καὶ τὸ ριπιδίον καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐφθασεν εἰς τὴν Δύσιν. Μολαταῦτα εἰς τὴν ἀρχὴν εἶχε τὴν ἰδίαν τύχην, τὴν ὁποίαν εἶχε καὶ εἰς τὴν Ἀνατολήν. Καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἴσως, ὅπως καὶ εἰς τὴν Ρώμην, τὸ ριπιδίον εἰς τὴν πρώτην ἐμφάνισίν του ἔλαβε θέσιν ὑποδεεστέραν. Ὅσον ὠραῖον καὶ ἂν ἦτο, ὅσον χαριέντως καὶ ἂν ἐκινεῖτο, ποτὲ ὁ Καῖσαρ δὲν ἐδέχθη νὰ τὸ ἐγγίσῃ. Ὅταν ἡ Ρώμη κατελήφθη ἀπὸ τὴν βαρείαν ἐκείνην λιπονεχίαν ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἑκατομμύρια ριπιδίων δὲν κατώρθωσαν πλέον νὰ τὴν κάμουν νὰ συνέλθῃ εἰς ἑαυτὴν, τὸ ριπιδίον, τὸ ὅποιον ἄλλως τε ἐθεώρει ἑαυτὸ ἀδικημένον, ἀναλογιζόμενον τὴν ἐκδουλεύσιν τὴν ὁποίαν παρέσχεν εἰς τοὺς κυριάρχους καὶ τὴν ἀγνωμοσύνην των, ἀφίνει τὴν ἄλλοτε ἔξαστράπτουσαν αἰωνίαν πόλιν ἐν τῷ μέσῳ τῶ-

των ξένων και φεύγει. Πετῶ ἀνὰ τοὺς αἰθέρας, χωρίς νὰ στρέψῃ εἰς τὰ ὀπίσω νὰ ἴδῃ τί ἐγένετο. Ἐπλανάτο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀκόμη καὶ δὲν ἔβλεπε πραγματοποιούμενον τὸ ὄνειρόν του. Ὅτε αἴφνης ἀνατέλλει ἡ ἐποχὴ τῆς Ἀναγεννήσεως. Τότε εὐρίσκεται αἴφνης εἰς χεῖρας ἀβρᾶς πατρικίων, ὅχι δούλων ὑποχρεωτικῶς· τώρα τὸ ἐκράτου φιλικῶς, τοῦ ἐκρέμασαν μίαν χρυσὴν ἄλυσιν, ἡ ὁποία περιέβαλλεν ἀφρώδη λαιμὸν καὶ ἐκυμάτιζεν ἀβρῶς, ὅταν ἔπρεπε νὰ κάμῃ ἀέρα, ὅχι ὅπως ὅταν ἔκυπτε, κρατούμενον σκαιῶς ὑπὸ τῆς χειρὸς δούλων, χιλιάδας φορὰς πρὸ τῶν Καισάρων. Εἶχεν εὖρει τὴν φιλικὴν θέσιν τὴν ὁποίαν ὠνεύρετο καὶ πρὸς μεγάλην χαρὰν τοῦ ἐγνωρίσει τὸ ἄλλο ἡμισυ τῆς ἀνθρωπότητος, τὸ ὅπιον ἐπόθει νὰ γνωρίσῃ. Μετ' ὀλίγον καιρὸν τοῦ ἀλλάσσουν στολήν. Τὸ ριπίδιον ἀποτελεῖται ἀπὸ μίαν μικρὰν σημαίαν. Ἄλλ' ὑπὸ τὴν μορφήν αὐτὴν δὲν διήρκεσε πολὺ ἡ ζωὴ του. Εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Rococo τὸ ριπίδιον ἦτο ἀχώριστον τῆς γυναικὸς τῶν ὑψηλῶν στρωμάτων. Καὶ δὲν ἀποτελεῖται πλέον ἀπὸ τὴν οὐρὰν τοῦ Ταῶ ἢ ἄλλου πτηνοῦ, ἀλλ' ἀπὸ ἀραχνιοειδῆ ὠραίων χρωμάτων ἐξωγραφισμένα μεταξωτά, καὶ διπλωμένα κομψά, μετὰ χάριν, στερεοῦμενα εἰς ἓνα ὑποστάτην ἀπὸ μαργαριταρόρριζαν ἢ ἐλεφαντόδοντα, θαυμασιῶς ἐπεξεργασμένον, καὶ στολισμένον μετὰ πολυτίμους λίθους. Ἐξαστράπτει τὸ ριπίδιον· χαριεντίζεται, κυματίζει, ταλαντεύεται, χαριτωμένον, εὐλύγιστον, πλήρες νοήσεως. Δὲν εἶνε πλέον μόνον στολισμὸς καὶ φίλος καὶ σύντροφος ἀχώριστος, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐξ ἐπαγγέλματος μεταδίδων εἰδήσεις ἀρνητικὰς ἢ καταφατικὰς. Ἄλλοτε ἀναπτύσσεται ἡρωικῶς, κρύπτει δύο κεφαλὰς, καὶ ἀκούει τὴν γενομένην ἐγκάρδιον συνδιάλεξιν.

Ἰδίως ὅμως εἰς τὴν ἱστορίαν τὸ ριπίδιον διεδραμάτισεν εἰς δύο ἐποχὰς σπουδαῖον πρόσωπον εἰς τὴν τῆς κυρίας de Pompadour, ὅτε ἀκόμη ὠνομάζετο Madame d'Etioles εἰς τὸ κυνήγιον ἦσαν ὅλα τόσον καλῶς διοργανωμένα καὶ κανονισμένα, ὥστε ἡ ἄμαξά της νὰ διασταυροῦται πάντοτε μετὰ τὴν ἄμαξαν τοῦ βασιλέως. Τότε ἡ Madame de Pompadour ἀνέπτυσεν ἀμέσως τὸ ριπίδιόν της, καὶ ἐφαίμετο ἐπ' αὐτοῦ μία ἄριστα ζωγραφισμένη σκηνή, παριστάουσα Ἐρρίκον τὸν IV, καθήμενον πρὸ τῶν ποδῶν τῆς Gabrielle d'Estrees. Ἡ μετὸς τὴν τρυφερότητα παιζομένη κωμῶδία δὲν διέφυγε τὸ βλέμμα ἐνὸς βασιλέως, ὡς Λουδοβίκος ὁ XV. Ἡ τραγικὴ τῆς ἐποχῆς εἶνε εἰς τὸ διὰ βῆμα τῆς ἡρωίδος Charlotte Corday, ὅτε συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ ἀπαλλάξῃ τὴν πατρίδα της

τοῦ τυράννου Marat. Τὸ ἐγχειρίδιόν της ἔκρυπεν εἰς πράσινον ριπίδιον, καὶ τοιουτοτρόπως ἐξηπατήθη τὸ περιβάλλον τὸν Marat προσωπικόν, καὶ ἀφήκεν εἰς αὐτὴν τὴν εἴσοδον ἐλευθερίας. Ἀπὸ τὸ Directoire καὶ Empire διεσώθη εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Biedermeier ὅχι μετὰ τοὺς αὐτοὺς στολισμούς. Ἡ μεγάλη Γαλλικὴ ἐπανάστασις ἔφερε τὸ τέλος τῆς ἐνδόξου ζωῆς του, ἤρχισεν ἡ παρακμὴ. Ἀργότερα ἐλαμψεν ἐπὶ τινὰ καιρὸν εἰς τὴν γλώσσαν τῶν ποιητῶν καὶ εἰς τὸν χρωστῆρα τῶν ζωγράφων. Ἡ νεωτέρα γυνὴ μετὰ τὰ ἰδεώδη τοῦ Sport ἀφήκεν κατὰ μέρος τὸ ριπίδιον, καὶ κατὰ πολὺ φυσικὸν λόγον διότι ἡ παγοδρομία, ἡ κωπηλασία, ἡ διεύθυνσις τοῦ ποδηλάτου ἔκαμαν τὸ χέρι σκληρὸν καὶ βαρὺ διὰ τὸσον ἐλαφρὸν κομψοτέχνημα. Συνετέλεσαν δὲ καὶ αἱ νέαι ἐφευρέσεις εἰς τὴν παρακμὴν του· ὁ ψυχρὸς φωτισμὸς τοῦ ἠλεκτρικοῦ, ὁ ἀεριστήρ, ὁ ἀνανεῶν τὸν ἀέρα τῶν θεάτρων καὶ αἰθουσῶν τὸ κάμνουν ὁσημέραι περιττὸν ἴσως ὑπάρχει ἀκόμη εἰς τὸ βασιλείον τῶν Νυμφῶν, τῶν Νηρηίδων καὶ τῶν Συλφιδῶν, ἀν καὶ ἐκεῖ δὲν ἔφθασαν αἱ νεώτεροι συνήθειαι.

(Κατὰ μετάφρασιν)

MARIA ΠΙΝΕΛΑΗ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Οἱ συντάκται τῶν ἐφημερίδων καὶ μαζὴ μετὰ αὐτοὺς οἱ ἄνθρωποι ἐν γένει τῶν γραμμάτων ἀπέκτησαν ἓνα ὠραῖον καὶ πολυτελὲς κέντρον, τοῦ ὁποίου τὰ ἐγκαινία ἐωρτάσθησαν τὴν περασμένην Πέμπτην.

Ὁ κ. Δημέρ, ἓνας ἀπὸ ἐκείνους τοῦ συνετέλεσαν περισσύτερον εἰς τὴν πρόβδον τοῦ λαμπροῦ σωματείου τῶν συντακτῶν τῶν Ἐφημερίδων ὠμίλησεν ὠραϊότατα. Ἐκαμεν ὅχι μόνον τὴν ἱστορίαν τοῦ Συλλόγου των, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἐφημερίδος ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα. Εἰς τὴν ὁμιλίαν του ἐγκατεσπαρμένην μετὰ πολλὰς εὐφυολογίας ἀπήντησεν ἐκ μέρους τῶν διευθυντῶν τῶν ἐφημερίδων ὁ κ. Πώπ. διευθυντῆς τῶν «Ἀθηνῶν», ὁ ὁποῖος ἀνεδείχθη καὶ ὁμιλητῆς τέλειος, ἀπὸ ἐκείνους ποὺ λείπουν σχεδὸν εἰς τὸν τύπον μας καὶ ποὺ δὲν θεωροῦν τὸ βῆμα τὸπον ἐπιδείξεως καὶ τυπικῆς ρητορικῆς. Εἶπεν ὠραῖα λόγια ἀπλοῦστατα, χαριτωμένα, λόγια τῆς καρδίας, ἔξυπνα καὶ θερμά, καὶ ἐδέχθη συγχαρητήρια ἀπὸ τὸ πικρὸν καὶ ἐκλεκτὸν ἀκροατήριον, εἰς τὸ ὅπιον παρέστησαν καὶ ὑπουργοὶ καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι. Ἄσματα, μουσικὴ, ἀπαγγελίαι, ἀναψυκτικὰ καὶ ζωηρότης ἐκτακτοῦ καὶ εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν καὶ μέσα εἰς τὰ πολλὰ σαλονάκια καὶ τὰ γραφεῖα καὶ τὰ καπνιστήρια, τὰ ὅποια δίδουν ἰδέαν κέντρον τῶν γραμμάτων, ἀνταξίου τῆς προόδου τῶν δημοσιογράφων τῆς νέας γενεᾶς.

Ἡ περίοδος τῶν ἐξετάσεων ἤρχισεν ἀπὸ τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Τμήμα τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑλληνίδων. Αἱ τελειόφοιτοι νηπιαγωγοὶ ἐξητάσθησαν καὶ εἰς

τὴν γυμναστικὴν καὶ εἰς τὰ μαθήματα, καὶ διεκρίθησαν, ὡς πίντοτε. Ἡ κ. Αἰκ. Λασκαρίδου μετὰ τῶν κυριῶν τῆς ἔκτακτον τὰς τιμὰς τῆς ὑποδοχῆς καὶ ἐδέχθησαν τὰ συγχαρητήρια τῶν παριστιμένων. Τὰς ἐξετάσεις τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ τμήματος διαδέχονται τὴν ἐρχομένην Κυριακὴν αἱ τοῦ Ἐπαγγελματικοῦ, καθ' ἃς θὰ γείνη καὶ ἐκθεσις τῶν ἐργασιῶν τῶν Ἐπαγγελματικῆς σχολῆς τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑλληνίδων.

Τὸ κατὰ τῆς φυματιώσεως συνέδριον ἐτελείωσε τὰς ἐργασίας του καὶ οἱ προκληθέντες ἐκτὸς τῶν ἰατρῶν, δῆμαρχοι, ἀνεχώρησαν ἐφωδιασμένοι μετὰ συμβουλὰς καὶ ὁδηγίας προφυλακτικὰς, τὰς ὁποίας θὰ ἐφαρμόσουν εἰς τοὺς δήμους των. Συζητήσεις ἔγιναν, εὐχαὶ ἐξεδηλώθησαν, ἀπορίσεις ἐλήθησαν, ὅπως συμβαίνει εἰς ὅλα τὰ συνέδρια, τὰ ὅποια τοῦτο μόνον τὸ καλὸν παρυσιάζουν, ὅτι μετὰ αὐτὰ γίνεται λόγος καὶ διαδίδονται ἰδέαι καὶ γνώσεις ὠφέλιμοι.

Εἶχε τυπωθῆ τὸ α'. μέρος τῆς Ἐφημερίδος τὴν ἡμέραν τῆς λήξεως τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου, καθ' ἣν ὁ κ. Πατρικίος εὐχεσθήθη νὰ εἰπῇ καὶ ὀλίγας λέξεις διὰ τὴν δρᾶσιν τῶν Ἑλληνίδων. Ἀποῦ λοιπὸν τὴν ἐγνωρίσει, διατὶ τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως ἀπεστῆναι πρὸς αὐτάς, ἀναπέρων μόνον τὰς ξένας; Μήπως εἶναι μισογύνῃς ὁ κ. Πατρικίος, ὁ ὁποῖος ἐν τούτοις ἔχει σύζυγον ἐργαζομένην μετὰ πολλὴν ζῆλον καὶ αὐταπάρνησιν εἰς φιλανθρωπικὰ σωματεῖα;

ΘΕΑΤΡΟΝ

Ἡ θερινὴ θεατρικὴ ζωὴ εἶναι εἰς τὴν δόξαν τῆς. Ὅλα τὰ θέατρα ἤρχισαν τὰς παραστάσεις των καὶ ἂν δὲν εἶχαμεν ἀκόμη νέα σοβρὰ ἑλληνικὰ ἔργα, ὅμως τὸ Σία κι' ἀράξαμε τῶν κ. κ. Δημητρηκοπούλου καὶ Γρανίτσα θὰ εἶχε σειρὰν παραστάσεων, ἐν δὲν ἀπηγορεύετο ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας.

Τὸ Σία κι' ἀράξαμε εἶναι μίαν πολὺ ἐξυπνὴν σάτυρον τοῦ Ναυτικοῦ μας, μετὰ πολλὰς εὐφυολογίας καὶ μετὰ ἓνα τύπον ρωμαϊκὸν πρώτης τάξεως ἀνθρώπου προσκεκολλημένου εἰς πολιτευόμενον. Τὸν τύπον αὐτὸν ἐνεσάρκωσε τελείως ὁ κ. Πλέσσας, ὁ ὁποῖος ἐκράτησε μόνος σχεδὸν τὸ ἔργον ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους.

Τὸ Σία κι' ἀράξαμε δὲν εἶναι ὑπερέττα ὡς ἐπιτολογηθῆ, διότι τὸ μουσικὸν μέρος ἐρχεται μᾶλλον ὡς συμπλήρωμα. Τοῦτο δὲν τὸ ἐμποδίζει νὰ παρουσιάσῃ τραγουδιὰ πρῶτον τύπου χαριτωμένα, νὰ ἔχη δὲ εἰς ὅλας τὰς σκηνὰς του ἐγκατεσπαρμένην μουσικὴν, ἡ ὁποία διαθέτει εὐχάριστα τὸν ἀκροατήν. Ὅπως δὴποτε καὶ οἱ συγγραφεῖς καὶ ὁ μουσικὸς κ. Σακελαϊδῆς ἔκαμεν ὁ καθένας πολὺ καλὰ τὸ μέρος του εἰς τὸ ἔργον αὐτό, τὸ ὅπιον τροποποιούμενον θὰ πιχθῆ ὑπὸ τὸν τίτλον «Θάλασσα».

Ὁ θίασος Κυβέλης-Φύρστ ἤρχισε τὰς παραστάσεις του μετὰ τὸ ὠραῖον ἔργον ὁ Ἐρωὶς ἀγρυπνεῖ. Ὁ θίασος εἶναι κατηρητισμένος μετὰ πολλὴν ἐπιτυχίαν, ἐπαρουσιάσθη τελείως μελετημένως καὶ μετὰ ἔργον, τὸ ὅπιον θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι ἐγράφη ἐπίτιδες διὰ τὴν Κυβέλην. Ἡ Κυβέλη ἀρχίζει λοιπὸν μετὰ μίαν ἐπιτυχίαν πρώτης τάξεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἀκολουθεῖ ὁ κ. Φύρστ, ἀμέσως

δὲ μετὰ τοὺς δύο πρωταγωνιστὰς ἡ κ. Φύρστ, ὁ Χρυσομάλλης καὶ ὁ Λεπενιώτης. Τὸ κοινόν, τὸ ὅπιον πικρὸν συνωστίζεται εἰς τὸ Βαριετὲ κατὰ τὴν πρώτην αὐτῶν παράστασιν ἦτο ἐκλεκτόν, ἐκλεκτότατον. Τὸ μέτρον τῆς ἐκτιμήσεως τοῦ εἶδους τῶν ἔργων, τὰ ὅποια μεθ' ὅλας τὰς ἐλαφρότητας, ποῦ ἐπεκράτησε νὰ θεωροῦνται ἀπαραίτητοι διὰ τὸν συνωστισμὸν κόσμου εἰς τὸ θέατρον, θὰ ἐκτιμῶνται πάντοτε καὶ θὰ ἀρέσουν.

Ὁ ἔρωὶς ἀγρυπνεῖ εἶναι ἀπὸ τὰς ὠραιότερας καὶ λεπτοτέρας comedies, ποὺ ἔχουν μεταφρασθῆ Ἑλληνικὰ, εἰς γλώσσαν πολὺ καλὴν, καὶ μετὰ τὰς ὑποίας ὁ θεατῆς διασκεδάζει. εὐχαριστεῖται καὶ ἀπολαμβάνει, χωρὶς νὰ τὸν ἐνοχλῆ καὶ νὰ τὸν πειράξῃ τίποτε. Ὅυτε σχολαστικισμοί, οὔτε θεωρίαι καὶ διδασκαλίαι, οὔτε ἐλαφρότητες καὶ διασπαστικὴ ἐξυπνάδες, οὔτε βαναυσότητες. Ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους μίαν λεπτὴν ἀβρότης μετὰ ποῦ σπινθηροβολεῖ ἀπὸ λεπτὴν εὐφυΐαν καὶ αἰσθημα καὶ τελείαν κυριότητα τῆς σκηνῆς.

Ἡ Νέα Σκηνὴ ἔδωκε μετὰ τὴν Μητρότητα, τὴν Κυρία τοῦ Μαξίμ, τὸ Κοτέτσι καὶ δύο μονοπράκτους κωμῶδίας. Εἰς τὴν κυρίαν τοῦ Μαξίμ, τὸν τόσο δύσκολον αὐτὸν ρόλον ἡ δεσποινὴς Κοτοπούλη παίζει θαυμάσια, χεροφορεῖται μινωιδῶς, τῆς ζητεῖται ἡ ἐπανάληψις τῆς Tonkinoise καὶ ἀκούραστη τραγουδεῖ, χορεύει, καὶ σκορπίζει εὐθυμίαν καὶ γέλοια καὶ ἐνθουσιασμὸν.

Ἄλλ' ὅλα αὐτὰ μετὰ μελαγχολοῦν. Αἰσθάνομαι ὅτι ἡ καλλιτέχνης μέσα εἰς τὴν ψυχὴν της ὑποφέρει, ὅτι τὰ ρόλα αὐτὰ τὴν ἐκβιάζουν καὶ ὅτι δὲν εἶναι ἀληθινὰ εὐτυχισμένη πρὸς ὅταν παίζει μέρη ἀνάλογα μετὰ τὸ ὠραῖον δραματικὸν τῆς τάλαντον.

Καὶ γι' αὐτὸ δὲν βλέπω τὴν ὥραν νὰ ἴδω ἀναγγελουμένην τὴν Στέλλα Βιολάντη τοῦ κ. Γρ. Σενοπούλου, τὸ τόσο δραματικὸν αὐτὸ ἔργον, εἰς τὸ ὅπιον ἡ συμπαιθεστάτη μας καλλιτέχνης θὰ βάλῃ κατὶ ἀπὸ τὴν δραματικὴν ψυχὴν της.

Ἡ Στέλλα Βιολάντη ἔχει καὶ ὠραῖαν μουσικὴν τοῦ διαπρεποῦ καὶ πρωτοτυποτάτου Ἑλληνικοῦ μουσουργοῦ κ. Καλομοίρη. Ὑπάρχει ὡς εἶδος προλόγου, ἡ μουσικὴ ποῦ θὰ συνοδεύσῃ εἰς ὑπόκρουσιν τὸν διὰ τὴν Στέλλαν Βιολάντη γραφέντα ὠραῖον ὕμνον τοῦ Παλαμᾶ καὶ εἰς τὰ intermezzi καὶ ὁ ἐπίλογος. Εἰς τὴν μουσικὴν αὐτὴν ὑπάρχει πλῆθος ἀπὸ motivi Ἑλληνικὰ, ἰλλὰ καὶ ἰσχυρὰ πρωτοτυπία ἐντελοῦς κλασικῆς παραγωγῆς, ἡ ὁποία πλουτίζει τὸ ὠραῖον ἔργον τοῦ κ. Σενοπούλου, καὶ αὐξάνει τὸν θαυμασμὸν μας, διὰ τὸν κ. Καλομοίρη.

Τὴν ἐβδομάδα αὐτὴν ἐν τούτοις ἡ δεσποινὴς Κοτοπούλη ἔδωκε δύο νέα ἔργα τὸ Κοτέτσι καὶ τὰς Παρθένους. Εἰς τὰς Παρθένους εἶχεν ἐπὶ τέλους ἓνα καλὸν ρόλον, εἰς τὸν ὅπιον ἐπαιξε μετὰ πολλὴν δύναμιν καὶ τέχνην. Τὸ ἔργον εἰς τὸ σύνολον τοῦ εἶναι καλὰ ψυχολογημένον καὶ ἡ ἐντιμὸς, ἀλλ' ἀτυχῆς ἡρωὶς τοῦ Praga εὐρήκεν ἐρμηνεύτριαν πρώτης τάξεως, τὴν ὁποίαν ἐβοήθησε πολὺ τὸ ὠραῖον παιζιμο τοῦ Λούη, τελείως καὶ ἀφελεστάτου jeune premier, καθὼς καὶ τῆς κ. Ταβουλάρη, ἡ ὁποία ἐπαιξεν ὠραϊότατα τὸ μέρος τῆς μητέρας. Ὁ Μυρὰτ ἐπίσης ἐπαιξεν ὡς πάντοτε πολὺ, πολὺ καλὰ καὶ ἐν γένει ὅλοι ἦσαν μελετημένοι καὶ εὐρίσκοντο εἰς τοὺς ρόλους των.

ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ ΚΑΙ ΚΟΥΖΙΝΑ

Πορτοκάλια ζαχαρωμένα. Καθαρίζετε με προσοχήν τὰ πορτοκάλια, ὥστε νὰ μὴν ἐγγιχθῇ ἡ σὰρκα των οὔτε νὰ τρυπηθῇ ἡ ἐσωτερικὴ φλούδα. Τὰ ἀφήνετε νὰ στεγνώσουν ἴσὺν ἀέρα ἐπάνω εἰς μεταλλίνην κλισάραν. Περνᾶτε ἔπειτα τῆς φέτες εἰς μίαν βελόναν κάλτσας ἀπὸ τὸ κέντρον τῆς καρδιάς, ἐγγίζουσα μόνον τὸ πετσί, καὶ τὰ περνᾶτε μὲ προσοχήν μέσα εἰς βραστὸ σιρόπι καλοθεμένο. Τὰ κρεμᾶτε ἔπειτα ἐπάνω ἀπὸ μιὰ σουπιερίτσα νὰ στεγνώσουν καὶ ὅταν εἶναι ἐντελῶς ξηρὰ ἀπ' ἔξω, τὰ περνᾶτε ἀπὸ ψιλὴ καντιωμένη ζάχαρη καὶ τὰ φυλάττε εἰς κουτιά λουκουμιῶν.

Πορτοκάλια στὸ πιτύο. Τὰ διαλέγετε ὠραῖα, τὰ κόπτετε μαζὴ μὲ τὰ βλούδια εἰς 4—8 κομμάτια καὶ τὰ βάζετε εἰς μιὰ κομποστιέρα πάτους πάτους μὲ ζάχαρη. Τὰ σκεπάζετε μὲ καλὸ ροῦμι ἢ κονιάκ ἢ kirsch, τοὺς βάζετε φωτιά. Ἄμα σβύσουν τὰ σερβίρετε.

Liqueur πορτοκαλιῶν. Πέρνετε φλούδες πορτοκαλιῶν καὶ λεμονιῶν καὶ τὰς ρίπτετε μέσα εἰς ἕνα δοχεῖον μὲ οἰνόπνευμα καὶ μὲ ὀλίγα γαρύφαλα. Τὰς ἀφήνετε ἕνα μῆνα. Τότε περνᾶτε τὸ οἰνόπνευμα ἀπὸ λεπτὸ πανί. Δένετε ζάχαρη καλά, τὴν περνᾶτε, ἀναμιγνύετε μὲ τὸ οἰνόπνευμα καὶ ἔχετε ὠραῖον κυρασό.

ΤΗΣ ΠΟΥΔΡΕΣ ΣΑΣ, τῆς κρέμ σιμόν, τὰ ἀρώματτα, τὰ σαπούνια καὶ τὰς δροσιτικὰς σκευασίας τοῦ δέρματος προμηθεύεσθε ἀπὸ τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀριθ. 42, μυροπωλεῖον τοῦ κ. Μπαχαρία. Ἐχει θαυμασίαν συλλογὴν ἀπὸ καλλυντικὰ τοῦ δέρματος, σκευασίας διὰ τὰ μαλλιά, ἀρώματα δὲ ἐκλεκτότατα εἰς τιμὰς ἀσυναγωνίστους.

Ἡ « Ἐφημερὶς τῶν Κυριῶν » συνιστᾷ θερμότατα τὸ μυροπωλεῖον τοῦτο, εἰς τὸ ὅποιον πωλοῦνται καὶ ὅλα τὰ εἶδη τῆς τουαλέττας μιᾶς κυρίας.

Ὁ καλλίτερος τρόπος ἐξασκήσεως τῶν παιδιῶν ἀπὸ τὰς μητέρας εἰς τὸ πατριωτικὸν αἶσθημα εἶναι ἡ ἐκ τῶν μικρῶν οικονομιῶν των ἀγορὰ Δαχλείων τοῦ Ἐθνικοῦ στόλου, ἀπὸ τὰ ὅποια καὶ αὐταὶ καὶ ἐκεῖνα εἰμποροῦν νὰ ἐλπίζουν μέγα κέρδος.

Ὅλας τὰς ἀνθοδέσμας γάμων καὶ ὅλα τὰ φυτὰ σας καὶ τὰ ἀνθη σας προμηθεύεσθε ἀπὸ τὸ Βασιλικὸν Ἀνθοπωλεῖον τοῦ κ. Τσοῦτσου. Εἶναι ἐντελῶς καλαισθητὸν καὶ ἀρμονικὸν καὶ λογικὸν εἰς τιμὰς ὅ,τι βγαίνει ἀπὸ τὸ ἀνθοπωλεῖον τοῦτο.

Ἐνοικιάζεται ΠΙΑΝΟ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ναυαρίνου, ἀριθ. 16.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΟΝ

Συνάλλαγμα.—Πιστωτικαὶ ἐπιστολαί.—Εἰσπράξεις.—Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρεωγράφων.— Ἀγραπωλησίαι χρεωγράφων.—Προεξοφλήσεις.—Φύλαξις χρεωγράφων καὶ τιμαλφῶν.

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ ΜΕΧΡΙ 5,000 ΔΡ.

4 0/0 εἰς ἀ'. ζήτησιν. — 5 0/0 ἐν ἔτος.

Τόκοι καταθέσεων :

Διὰ καταθέσεις ἀποδοτέας εἰς πρώτην ζήτησιν	3 1/2 0/0	ἐτησίως
» » » μετὰ τρεῖς μῆνας	4 0/0	»
» » » μετὰ εἴξ μῆνας	4 1/4 0/0	»
» » » μετὰ ἕν ἔτος	4 1/2 0/0	»
» » » μετὰ δύο ἔτη	5 0/0	»
» » » μετὰ τρία ἔτη καὶ ἄνω	5 1/2 0/0	»
» » εἰς χρυσὸν 1/2 0/0	ὀλιγώτερον.	

ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

1) Εἰσαγωγὴ καὶ ἐξαγωγὴ ἐμπορευμάτων ἐπὶ προμηθεία.—2) Γενικὸν Πρακτορεῖον Γαλλικῆς Ἀσφαλιστικῆς Ἑταιρίας ΦΟΙΝΙΞ Πυρὸς καὶ Ζωῆς.

ΤΜΗΜΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΝ

1) Εἰσπράξεις ἐνοικίων.—2) Διχχεύσεις περιουσιῶν.—3) Ἐκτέλεσις διαθηκῶν.—4) Γνωμοδοτήσεις καὶ συντάξεις συμβολαίων.